

Plán ÚSES pro katastrální území
Žebětín, Bosonohy,
Starý Lískovec, Nový Lískovec

A. TEXTOVÁ ČÁST

Odběratel:

Statutární město Brno
Dominikánské nám. 1, 601 67 Brno

Příjemce:

Magistrát města Brna, odbor životního prostředí
Kounicova 67, 601 67 Brno

Zpracovatel:

AGERIS s.r.o.
Jeřábkova 1848/5, 602 00 Brno

Zodpovědný projektant:

RNDr. Jiří Kocián

Technická spolupráce:

Svatava Poláková

Obsah

1. Úvod	1
2. Vymezení řešeného území	1
3. Legislativní a metodická východiska.....	1
4. Postup práce.....	1
5. Biogeografická a geobiocenologická diferenciacie území	3
5.1. Biogeografické členění	3
5.1.1. Základní členění	3
5.1.2. Bioregiony	3
5.1.3. Biochory	3
5.2. Skupiny typů geobiocénů	4
5.2.1. Obecná charakteristika	4
5.2.2. Přehled STG zastoupených v řešeném území	5
5.2.3. Popis jednotlivých skupin typů geobiocénů	5
6. Analýza aktuálního stavu přírody a krajiny	8
6.1. Celkový charakter a využití krajiny	8
6.1.1. Typologie krajiny	8
6.1.2. Struktura půdního fondu a způsoby jeho využití	9
6.1.3. Společenské funkce krajiny	9
6.2. Příčiny narušení krajiny	10
6.3. Stupně ekologické stability	11
6.4. Kostra ekologické stability	11
7. Limity využití území.....	12
7.1. Ochrana přírody a krajiny	12
7.1.1. Zvláště chráněná území	12
7.1.2. Natura 2000	13
7.1.3. Památné stromy	13
7.1.4. Významné krajinné prvky	13
7.1.5. Ochrana krajinného rázu	14
7.2. Územně analytické podklady	14
8. Analýza podkladů	15
8.1. Typy podkladů územního systému ekologické stability	15
8.2. Přehled základních analyzovaných podkladů	16
8.3. Řešení ÚSES v podkladových dokumentacích	16
8.3.1. Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje	16
8.3.2. Územní plán města Brna	17
8.3.3. Pozemkové úpravy	18
9. Řešení plánu ÚSES.....	19
9.1. Základní zásady koncepce	19
9.2. Nadregionální ÚSES	20
9.2.1. Celková koncepce	20
9.2.2. Popis vymezení nadregionálního biokoridoru	20
9.3. Regionální ÚSES	21
9.3.1. Celková koncepce	21
9.3.2. Popis vymezení regionálních biocenter	21
9.3.3. Popis vymezení regionálních biokoridorů	22

9.4. Místní ÚSES	23
9.4.1. Celková koncepce	23
9.4.2. Popis jednotlivých větví místního ÚSES.....	25
9.4.3. Interakční prvky	28
9.5. Označení skladebných částí ÚSES	28
9.6. Limitující hodnoty velikostních parametrů ÚSES.....	29
9.7. Datový model.....	30
9.7.1. Tvorba tabulkové části.....	30
9.7.2. Struktura datového modelu.....	30
9.8. Struktura mapové části.....	31
10. Problémy řešení.....	32
10.1. Změny v řešení	32
10.2. Střety řešení.....	33
10.3. Ostatní problémy.....	34
11. Závěr	34
Přílohy	35

1. Úvod

Předmětem díla "Plán ÚSES pro katastrální území Žebětín, Bosonohy, Starý Lískovec, Nový Lískovec" (dále většinou jen "Plán ÚSES") je vytvoření jednotné koncepce vymezení územního systému ekologické stability (ÚSES) všech hierarchických úrovní a zpřesnění vymezení skladebných částí ÚSES všech hierarchických úrovní při zajištění koordinace s ostatními funkcemi území a vzájemné provázanosti prvků uvnitř i vně řešeného území.

Součástí řešení je i prověření možných střetů vymezených skladebných částí ÚSES se stávajícími a navrženými plochami územního rozvoje a s koridory liniových staveb dopravní a technické infrastruktury a návrh jejich řešení.

Plán ÚSES bude sloužit zejména jako podklad pro územně plánovací činnost a pro projekty systému ekologické stability, příp. též pro vodohospodářské a jiné dokumenty ochrany a obnovy krajiny apod.

2. Vymezení řešeného území

Řešeným územím jsou katastrální území Žebětín, Bosonohy, Starý Lískovec a Nový Lískovec nacházející se v západní až jihozápadní části území města Brna. Celková rozloha řešeného území činí 2 567 ha – z toho k. ú. Žebětín 1 358,6 ha, k. ú. Bosonohy 714,8 ha, Starý Lískovec 328,4 ha a k. ú. Nový Lískovec 165,4 ha.

3. Legislativní a metodická východiska

Základními legislativními a metodickými materiály pro zpracování dokumentace Plánu ÚSES jsou:

- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů;
- Vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zák. č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny;
- Metodická pomůcka pro vyjasnění kompetencí v problematice územních systémů ekologické stability (Věstník MŽP 8/2012);
- Metodika vymezení územního systému ekologické stability (Příloha Věstníku MŽP 5/2017).

4. Postup práce

Práci na tvorbě Plánu ÚSES lze v zásadě rozdělit do následujících kroků:

1. Shromáždění podkladových materiálů a jejich vyhodnocení z hlediska využitelnosti pro řešení ÚSES:

Vedle obecně platných legislativních a metodických materiálů byly pro řešení ÚSES využity především následující podklady:

- Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje (Urbanistické středisko Brno, s.r.o. + Atelier T-plan, s.r.o., Praha, 2016);
 - Územní plán města Brna v platné podobě ke dni 23. 4. 2018 – digitální data;
 - Územně analytické podklady statutárního města Brna ve znění aktualizací 2012, 2014 a 2016 – vybraná digitální data – limity využití území a výkresy;
 - Aktuální údaje o území od poskytovatelů dat technické infrastruktury ÚAP – ke dni 6. 6. 2018
 - Digitální data spravovaná Odborem městské informatiky MMB – hranice katastrálních území, parcelní kresba KN, parcely rozdělené dle druhů pozemků, parcely rozdělené dle vlastnických vztahů, ortofotomapa města Brna, účelová mapa polohopisné sítě, inženýrské sítě;
 - Realizace skladebných částí územního systému ekologické stability – biokoridory „Bosonožský hájek“ a „K ulici Dlážďená“ (Ing. Darek Lacina, 2010, Brno);
 - Obnova IP – stromořadí ul. Dlážďená k.ú. Žebětín (Společnost pro životní prostředí spol. s r.o., 2011, Brno);
 - Interakční prvek Dlouhý, k.ú. Bosonohy – parc.č. 4178 – doplnění aleje (cca 30 ks dřevin);
 - Komplexní pozemková úprava v k. ú. Bosonohy (AGERIS s.r.o., 2004, Brno);
 - Komplexní pozemková úprava v k. ú. Žebětín (PLANEX BRNO, spol. s r.o., 2007, Brno);
 - Platná či rozpracovaná územně plánovací dokumentace (ÚPD) navazujících obcí (Ostrovačice, Omice, Popůvky, Troubsko, Ostopovice, Moravany);
 - Plán ÚSES pro katastrální území Kníničky, Bystrc, Komín (AGERIS s.r.o., 2017, Brno);
 - Generel nadregionálního a regionálního ÚSES na území Jihomoravského kraje (AGERIS s. r. o., 2003, Brno);
 - Územně technický podklad regionálních a nadregionálních územních systémů ekologické stability ČR (schválený MMR a MŽP ČR s platností od 1. 7. 1997) ve vytištěné i digitální podobě (Společnost pro životní prostředí, s.r.o, Brno, 1996);
 - Územní generel zeleně a příměstské krajiny města Brna (Zahradní a krajinářská tvorba, Löw a spol., 1998, Brno);
 - Generel lokálního územního systému ekologické stability(ÚSES) pro katastrální území Židenice, Husovice, Lesná, Sadová, Štýřice, Starý Lískovec, Nový Lískovec, Pisárky, Královo Pole, Ponava a Staré Brno (Kolářová a spol., 1993, Brno);
 - Generel místního územního systému ekologické stability k. ú. Bosonohy, Kohoutovice, Jundrov, Komín, Žabovřesky, Medlánky (Löw a spol., spol. s r. o., 1993, Brno);
 - Vymezení ÚSES ve zrušené aktualizaci územního plánu města Brna (účinná od 14. 8. 2014, zrušená 23. 1. 2015);
 - Internetové prezentace mapování biotopů (Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky);
 - Biogeografické regiony České republiky (Culek, M., Grulich, V., Laštůvka, Z., Divíšek, J., 2013, Masarykova univerzita, Brno);
 - Biogeografické členění České republiky, II. díl (Culek M. a kol., 2005, AOPK ČR, Praha);
 - Významné krajinné prvky města Brna (OŽP MMB, 2007).
2. Analýza biogeografické diferenciacie území
 3. Vytvoření struktury návrhu Plánu ÚSES a jeho projednání:
Struktura návrhu Plánu ÚSES byla prezentována na 1. výrobním výboru konaném dne 10. 9. 2018 na Magistrátu města Brna.
 4. Vytvoření úplného návrhu Plánu ÚSES a jeho projednání:
Úplný návrh řešení Plánu ÚSES byl prezentován na 2. výrobním výboru konaném dne 31. 10. 2018 na Magistrátu města Brna. Tímto výrobním výborem projednávaný návrh řešení

byl následně zpřístupněn pro úřady dotčených městských částí a dotčené orgány za účelem prostudování a zaslání připomínek. Zasláné připomínky byly zohledněny při tvorbě konečné podoby Plánu ÚSES.

5. Zpracování konečné podoby Plánu ÚSES

5. Biogeografická a geobiocenologická diferenciacie území

5.1. Biogeografické členění

5.1.1. Základní členění

Základní biogeografická diferenciacie území vychází z publikací Biogeografické regiony České republiky (Culek, M., Grulich, V., Laštůvka, Z., Divíšek, J., 2013, Masarykova univerzita, Brno) a Biogeografické členění České republiky, II. díl (Culek M. a kol., 2005, AOPK ČR, Praha).

Zájmové území se nachází převážně v hercynské biogeografické podprovincii patřící do biogeografické provincie středoevropských listnatých lesů, v jihovýchodní části (v oblasti Starého Lískovce) přecházející do severopanonské biogeografické podprovincie patřící do panonské biogeografické provincie.

5.1.2. Bioregiony

Biogeografické podprovincie se obecně člení do biogeografických regionů neboli zkráceně bioregionů. **Biogeografický region (bioregion)** je nejnižší individuální jednotkou biogeografického členění krajiny, zahrnující charakteristickou mozaiku nižších jednotek – biochor a skupin typů geobiocénů.

Z hlediska územního systému ekologické stability jsou bioregiony základními jednotkami pro vymezování reprezentativních nadregionálních biocenter a rámcovými jednotkami pro hodnocení reprezentativnosti a funkčnosti regionálního ÚSES.

Do řešeného území zasahují dva bioregiony:

- bioregion 1.24 Brněnský – je součástí hercynské biogeografické podprovincie a patří do něho většina území s výjimkou jihovýchodní části;
- bioregion 4.1 Lechovický – je součástí severopanonské biogeografické podprovincie a zasahuje do jihovýchodní části území (přibližně v rozsahu k. ú. Starý Lískovec).

5.1.3. Biochory

Bioregiony se člení v nejvyšší typologické biogeografické jednotky – biochory. **Biochora** je typologická, ekologicky heterogenní prostorová jednotka, tvořená typickou prostorovou kombinací skupin typů geobiocénů.

Z hlediska územního systému ekologické stability jsou biochory základními jednotkami pro vymezování reprezentativních regionálních biocenter a rámcovými jednotkami pro hodnocení reprezentativnosti a funkčnosti místního (lokálního) ÚSES.

Do řešeného území zasahují segmenty následujících typů biochor:

- **2BE** Rozřezané plošiny na spraších 2. vegetačního stupně – do dvou zastoupených segmentů tohoto typu patří dílčí partie území v jeho východní až jihovýchodní části (části zástavby Bosonoh, Nového Lískovce a Starého Lískovce a mezilehlé území) a menší plocha

ve střední části území (mezi Žebětínem a Bosonohami), oboje v rámci Brněnského bioregionu;

- **-2BE** Rozřezané plošiny na spraších v suché oblasti 2. vegetačního stupně – segment tohoto typu, patřící do Lechovického regionu, zasahuje do jihovýchodní části území (většina zástavby Starého Lískovce a navazující partie údolí Leskavy);
- **2BP** Rozřezané plošiny na neutrálních plutonitech 2. vegetačního stupně – do segmentu tohoto typu, patřícího do Brněnského regionu, náleží dílčí partie území jižně až jihovýchodně od Žebětína (včetně většiny plochy Bosonožského hájku);
- **-2PB** Pahorkatiny na slínech v suché oblasti 2. vegetačního stupně – segment tohoto typu, patřící do Lechovického regionu, zasahuje do jihovýchodní části území (jižně od údolí Leskavy a dálnice D1 u Starého Lískovce);
- **2PP** Pahorkatiny na neutrálních plutonitech 2. vegetačního stupně – do dvou zastoupených segmentů tohoto typu přísluší většina novolískoveckého katastru (kromě jižní části) a navazující partie severovýchodně až severně od Bosonoh a partie v severní části žebětínského katastru (většina plochy přírodní památky Pekárna a navazující území přes údolí Vrbovce k západu), oboje v rámci Brněnského bioregionu;
- **2RE** Plošiny na spraších 2. vegetačního stupně – k segmentu tohoto typu patří významné partie území v jeho jižní části (v bosonožském katastru směrem k Popůvkám, Troubsku a Ostopovicím, s mírným přesahem do k. ú. Starý Lískovec), v rámci Brněnského bioregionu;
- **-2UP** Výrazná údolí v neutrálních plutonitech v suché oblasti 2. vegetačního stupně – do segmentu tohoto typu vázaného na údolí Svatky a patřícího do Brněnského bioregionu potenciálně náleží severovýchodní roh novolískoveckého katastru (v oblasti Pisáreckého tunelu);
- **3BE** Rozřezané plošiny na spraších 3. vegetačního stupně – do zastoupeného segmentu tohoto typu patří většina nezalesněných partií žebětínského katastru (včetně většiny zastavěného území) a také dílčí partie lesů z obou stran tělesa tzv. německé dálnice, vše v rámci Brněnského bioregionu;
- **3VP** Vrchoviny na neutrálních plutonitech 3. vegetačního stupně – do území zasahují dva segmenty (jeden středně velký a jeden rozsáhlejší) tohoto typu, k nimž patří západní část území (příslušné partie Podkomorských lesů včetně oblasti automotodromu) a členité zalesněné partie ve východní části žebětínského katastru (oblast Hobrtenek a Baby).

Žádný z uvedených typů biochor nemá své zastoupení v rámci Brněnského či Lechovického bioregionu výhradně v řešeném území, ale vždy se nacházejí jejich segmenty či části segmentů velmi významně i vně řešeného území. To má značný význam ve vztahu k uplatnění principu biogeografické reprezentativnosti v Plánu ÚSES (viz dále).

5.2. Skupiny typů geobiocénů

5.2.1. Obecná charakteristika

Skupina typů geobiocénů (STG) je typizovaná, relativně homogenní geobiocenologická jednotka, sdružující soubory geobiocenóz s podobnými trvalými ekologickými podmínkami a na ně vázanou potenciální vegetací.

Z hlediska územního systému ekologické stability jsou skupiny typů geobiocénů základními jednotkami pro vymezování reprezentativních lokálních biocenter a lokálních biokoridorů.

Biogeografická diferenciacie území na úrovni STG byla provedena v rámci generelů lokálního územního systému ekologické stability v 90. letech 20. století. S ohledem na novější poznatky, zejména pak charakteristiky typů biochor popsané v Biogeografickém členění České republiky, II. díl (z roku 2005), však nelze původní vymezení STG již považovat za zcela směrodatné.

Vzhledem k omezené využitelnosti podkladových materiálů (biochorického členění, půdních map, geologických map aj.), nedostatečnému zastoupení jednoznačných biologických indikátorů v krajině a často výraznému ovlivnění přirozených stanovištních podmínek lidskými zásahy není možné (bez speciálních podrobných analýz přesahujících možnosti a potřeby tohoto díla) stanovit přesné, vymezení jednotlivých STG v území. Veškeré údaje o STG v řešeném území je tedy třeba brát pouze jako orientační, k danému účelu základního vymezení ÚSES ovšem postačující.

5.2.2. Přehled STG zastoupených v řešeném území

Na základě charakteristik zastoupených typů biochor a odvozených stanovištních podmínek lze v zájmovém území předpokládat výskyt především následujících STG:

1 AB-B 1-2	Querceta humilia inferiora (Zakrslé doubravy nižšího stupně)
2 AB-B 1-2	Fagi-querceta humilia (Zakrslé bukové doubravy)
2 AB-B 1-2	Querceta humilia superiora (Zakrslé doubravy vyššího stupně)
2 AB 3	Fagi-querceta (Bukové doubravy)
2 AB 3x	Carpini-querceta (Habrové doubravy)
2 B 3	Fagi-querceta typica (Typické bukové doubravy)
2 B 3x	Carpini-querceta typica (Typické habrové doubravy)
2 BC 3	Fagi-querceta aceris (Javorové bukové doubravy)
2 BD 3	Fagi-querceta tiliae (Lipové bukové doubravy)
2 BD 3x	Carpini-querceta tiliae (Lipové habrové doubravy)
2-3 BC-C (4)5a	Fraxini-alneta inferiora (Jasanové olšiny nižšího stupně)
3 AB-B 1-2	Querci-fageta humilia (Zakrslé dubové bučiny)
3 AB 3	Querci-fageta (Dubové bučiny)
3 B 3	Querci-fageta typica (Typické dubové bučiny)
3 BC 3	Querci-fageta aceris (Javorové dubové bučiny)
3 BD 3	Querci-fageta tiliae (Lipové dubové bučiny)
4 B 3	Fageta typica (Typické bučiny)

5.2.3. Popis jednotlivých skupin typů geobiocénů

QUERCETA HUMILIA INFERIORA ET SUPERIORA – Zakrslé doubravy nižšího a vyššího stupně – 1 AB-B 1-2, 2 AB-B 1-2

Přírodní stav: Rozvolněné porosty krnícího dubu zimního s ojedinělou příměsí břízy bělokoré, jeřábu břeku, habru, borovice lesní či jeřábu ptačího, v keřovém patře s jednotlivými keři hlohu, brslenu bradavičnatého, růže šípkové, ptačího zobu, jalovce aj. V bylinném patru dominují oligotrofní druhy, často s xerofilní tendencí.

Rozšíření: Potenciálně ostrůvkovitě v místech výchozů skalního podloží ve výrazně výslunných svazích a na ně vázaných mělkých půd, v segmentech typů biochor 2BP, 2PP a -2UP

FAGI-QUERCETA HUMILIA – Zakrslé bukové doubravy – 2 AB-B 1-2

Přírodní stav: Krnící a často mezernaté porosty dubu zimního s ojedinělou příměsí buku lesního, habru, lípy srdčité, případně břízy bělokoré a výjimečně i borovice lesní, bez keřového patra. V bylinném patru dominují oligotrofní a často xerofilní druhy.

Rozšíření: Ostrůvkovitě v místech výchozů skalního podloží ve výslunných svazích a na ně vázaných mělkých půd, v segmentech typů biochor 3VP, 2BE a 3BE.

FAGI-QUERCETA – Bukové doubravy – 2 AB 3

Přírodní stav: Dominantní dřevinou je dub zimní, v příměsi s habrem obecným a bukem lesním. Keřové patro není vyvinuto. V bylinném podrostu převažují acidofilní oligo-mezotrofní druhy.

Rozšíření: Ostrůvkovitě na mělčích půdách na kyselých zvětralinách skalních hornin ve výraznějších svazích v severozápadní polovině území, v segmentech typů biochor 2BP a 3VP.

CARPINI-QUERCETA – Habrové doubravy – 2 AB 3x

Přírodní stav: Porosty dubů (zejm. zimního) a habru obecného, patrně zcela bez buku, bez keřového patra a v podrostu převážně s oligotrofními druhy.

Rozšíření: Ostrůvkovitě na mělčích půdách na kyselých zvětralinách skalních hornin ve výraznějších svazích, v segmentech typu biochory 2PP.

FAGI-QUERCETA TYPICA – Typické bukové doubravy – 2 B 3

Přírodní stav: Ve stromovém patře je hlavní dřevinou dub zimní, v příměsi pravidelně s habrem obecným a bukem lesním, nepravidelnou příměs tvoří též lípa malolistá a jeřáb břeck. Z keřů se ojediněle vyskytují svída krvavá, hloh jednobližný, ptačí zob obecný, zimolez pýřitý, líska obecná, brslen bradavičnatý. V bylinném podrostu převažují mezotrofní druhy.

Rozšíření: Roztroušeně v celém území na níže položených hřbetech a spíše mírně výslunných svazích na podkladě zvětralin zpevněných neutrálních hornin, v segmentech typů biochor 2BP, 2PP (v obou případech hlavní zastoupená STG), 3VP, případně nepatrně i 2BE.

CARPINI-QUERCETA TYPICA – Typické habrové doubravy – 2 B 3x

Přírodní stav: Porosty dubů (zejm. zimního) a habru obecného, patrně zcela bez buku, místy ovšem s příměsí lípy srdčité a jeřábu břecku. Z keřů jsou jednotlivě zastoupeny svída krvavá, hloh jednobližný, ptačí zob, zimolez pýřitý, líska obecná, brslen bradavičnatý. V bylinném patře dominují mezotrofní druhy travovitého vzhledu.

Rozšíření: Roztroušeně na mělčích půdách na neutrálních zvětralinách skalních hornin, vesměs ve výraznějších a nepřilís výslunných svazích, v segmentech typů biochor 2PP.

FAGI-QUERCETA ACERIS – Javorové bukové doubravy – 2 BC 3

Přírodní stav: Druhově pestré porosty s převahou dubu zimního a dále porůznu se zastoupením dubu letního, lípy malolisté (srdčité), habru obecného, buku, javorů babyky a mléče, jasanu ztepilého, jilmu habrolistého. V nesouvhlavém keřovém patře je rovněž zastoupena řada druhů – zimolez pýřitý, líska obecná, hlohy, brslen evropský, brslen bradavičnatý, svída krvavá, bez černý aj. Pro bohaté bylinné patro je charakteristický společný výskyt mezotrofních a heminitrofilních druhů.

Rozšíření: Potenciálně v terénních sníženinách v prostoru Bosonožského hájku a v lese jižně od Žebětína, v segmentu typu biochory 2BP.

FAGI-QUERCETA TILIAE – Lipové bukové doubravy – 2 BD 3

Přírodní stav: V druhově bohatém stromovém patře převažuje dub zimní, doplněný zejména lípami (malolistou i velkolistou), habrem obecným, javorem babykou, bukem lesním a jeřábem břeckem, případně též dalšími druhy dubů (letním a vzácněji i pýřitým). V keřovém patře se střídají ptačí zob obecný, brslen bradavičnatý, svída krvavá, dřín obecný, kalina tušalaj, řešetlák počistivý, hloh jednobližný, líska obecná, trnka obecná, zimolez pýřitý, případně i klokoč zpeřený. Pro bohaté bylinné patro je charakteristický společný výskyt mezotrofních a kalcifilních druhů.

Rozšíření: Plošně souvisleji na spraších a vápnitých jílech od Žebětína přes Bosonohy po pomezí Nového a Starého Lískovce, v segmentech typů biochor 2BE a 2RE (u obou výrazně dominantní STG) a vzácněji i 3BE.

CARPINI-QUERCETA TILIAE – Lipové habrové doubravy – 2 BD 3x

Přírodní stav: V druhově bohatém stromovém patře převažují duby (zejm. zimní) se spoludominantním habrem. Z dalších dřevin bývají běžně zastoupeny lípy (malolistá i velkolistá), javor babyka a jeřáb břeck. V keřovém patře se střídají ptačí zob obecný, brslen bradavičnatý, svída krvavá, dřín obecný, kalina tušalaj, řešetlák

- počistivý, hloh jednobližný, líska obecná, trnka obecná, zimolez pýřitý, případně i klokoč zpeřený. Pro bohaté bylinné patro je charakteristický společný výskyt mezotrofních a kalcifilních druhů.
- Rozšíření: Plošně souvisle na spraších a vápnitých jílech v jihovýchodní části území, v oblasti Starého Lískovce, v segmentech typů biochor -2BE a -2PB (u obou výrazně dominantní STG) v rámci Lechovického bioregionu.

FRAXINI-ALNETA INFERIORA – Jasanové olšiny nižšího stupně – 2-3 BC-C (4)5a

- Přírodní stav: Dominantními dřevinami jsou olše lepkavá a jasan ztepilý, provázené vrby (bílou a křehkou), vzácněji i topoly (černým a osikou), v podúrovni často se střemchou hroznovitou. V bohatém keřovém patře patří k hlavním dřevinám různé druhy keřových vrb, dále bez černý, brslen evropský, krušina olšová a kalina obecná. Typický je výskyt chmele otáčivého. V bylinném podrostu jsou zastoupeny v pestré skladbě vlhkomilné, mokřadní a mezofilní druhy, převážně s nitrofilní tendencí.
- Rozšíření: V údolních nivách významnějších vodních toků v rámci řešeného území (zejm. Vrbovce, Žebětínského potoka, Leskavy, Augšperského potoka), v segmentech typů biochor 2BE, -2BE, 2PP, 2RE, 3BE a 3VP.

QUERCI-FAGETA HUMILIA – Zakrslé dubové bučiny – 3 AB-B 1-2

- Přírodní stav: Zakrslé rozvolněné porosty dubu zimního a buku lesního v různém vzájemném poměru, s příměsí břízy bělokoré, jeřábu ptačího, místy i habru, vzácně jedle bělokoré a borovice lesní. Mezi ojedinělými keři je nejběžnější líska obecná. V bylinném patře spoludominují oligotrofní a mezotrofní druhy, často suxerotermofy.
- Rozšíření: Potenciálně ostrůvkovitě v místech výchozů skalního podloží ve výrazných svazích, v segmentech typu biochory 3VP.

QUERCI-FAGETA – Dubové bučiny – 3 AB 3

- Přírodní stav: Převažují buk a dub zimní, nepravidelně s příměsí habru, případně lípy malolisté a jedle bělokoré. Keřové patro obvykle chybí. V bylinném podrostu převažují acidofilní oligomezotrofy.
- Rozšíření: Místně na hřbetech a svazích na podkladě kyselých hornin v severozápadní polovině území, v segmentech typů biochor 2BP, 3BE a 3VP.

QUERCI-FAGETA TYPICA – Typické dubové bučiny – 3 B 3

- Přírodní stav: Převažuje buk, s příměsí dubu zimního, případně též s habrem, lípami (malolistou a velkolistou), javory (mléčem a klenem) a jedlí. V málo vyvinutém keřovém patře bývají nejčastěji zastoupené zimolez pýřitý a lýkovec jedovatý. V bylinném podrostu s vysokou pokryvností převažují mezotrofní druhy s dominantní ostřicí chlupatou.
- Rozšíření: Hojně na hřbetech a svazích na podkladě neutrálních hornin (včetně sprašových hlín) v severozápadní polovině území a místy i v severní části jihovýchodní poloviny, v segmentech typů biochor 3BE (výrazně dominantní STG), 3VP, 2BP, 2BE a 2PP.

QUERCI-FAGETA ACERIS – Javorové dubové bučiny – 3 BC 3

- Přírodní stav: Převažují buk a dub zimní, v příměsí habr, javory (mléč, klen), lípy (malolistá i velkolistá), nepravidelně jilmy (habrolistý, horský), jedle bělokorá, jasan ztepilý a třešeň ptačí, z keřů roztroušeně srstka angrešt, zimolez pýřitý, bez černý a lýkovec jedovatý.
- Rozšíření: Ostrůvkovitě na zahliněných svahových sedimentech (zejm. v úpatních partiích svahů) v severozápadní polovině území, v segmentech typů biochor 3BE a 3VP.

QUERCI-FAGETA TILIAE – Lipové dubové bučiny – 3 BD 3

- Přírodní stav: Převažuje buk, hojný je dub zimní, příměs tvoří porůznu dub letní, habr, lípy (srdčitá i velkolistá), třešeň ptačí, javory (mléč, klen i babyka), vzácně i jeřáb břek. Z keřů je vcelku běžná líska. Bylinnému podrostu vévodí mezotrofní druhy, doplněné o některé kalcifilní druhy.
- Rozšíření: Na spraších v severozápadní polovině území, v segmentu typu biochory 3BE.

FAGETA TYPICA – Typické bučiny – 4 B 3

Přírodní stav: Bukové porosty s příměsí jedle bělokoré, jednotlivě též javory (mléč a klen), lípy (malolistá a velkolistá) a jilm horský. Z keřů bývají nejčastěji zastoupené zimolez pýřitý a lýkovec jedovatý. V bylinném podrostu s vysokou pokryvností převažují mezotrofní druhy.

Rozšíření: Místně až ostrůvkovitě na humózních půdách v nejvýše položených partiích území nebo na výrazně stinných svazích, v segmentech typu biochory 3VP.

S ohledem na rozšíření typů biochor, ve kterých se nacházejí popsané STG, i mimo řešené území (viz výše) lze předpokládat výskyt všech popsaných STG v rámci příslušných typů biochor i vně řešeného území. To má značný omezující význam pro uplatnění principu biogeografické reprezentativnosti v Plánu ÚSES (viz dále).

6. Analýza aktuálního stavu přírody a krajiny

6.1. Celkový charakter a využití krajiny

6.1.1. Typologie krajiny

Aktuální charakter krajiny řešeného území určují především terénní podmínky (převažující členitý reliéf, výrazné údolní zářezy apod.), poloha v rámci brněnské sídelní aglomerace a s nimi související historicky utvářené způsoby využití.

Podle Typologie České krajiny (Mapový server Cenia – <http://geoportal.gov.cz/arcgis/services>) zasahují do území čtyři krajinné typy:

- typ 2U0, kde číslice 2 značí starý sídelní typ Pannonica, písmeno U urbanizovanou krajinu a číslice 0 krajinu bez vylišeného reliéfu – patří sem souvisle urbanizovaná území Žebětína, Bosonoh, Starého a Nového Lískovce a většina navazujících partií krajiny se zemědělským využitím a zahrádkovými a chatovými oblastmi;
- typ 2Z1, kde číslice 2 značí starý sídelní typ Pannonica, písmeno Z zemědělskou krajinu a číslice 1 krajinu plošin a plochých pahorkatin – zasahuje od jihu do jihovýchodní části území (v prostoru velkoplošných sadů jižně od dálnice D1);
- typ 3M2, kde číslice 3 značí vrcholně středověkou sídelní krajinu Hercynica, písmeno M lesozemědělskou krajinu a číslice 2 krajinu vrchovin Hercynica – patří do něho lesní celky východně až jihovýchodně od Žebětína (směrem ke Kohoutovicím a Bosonohám) a mezilehlé patří zemědělské krajiny;
- typ 3L2, kde číslice 3 značí vrcholně středověkou sídelní krajinu Hercynica, písmeno L lesní krajinu a číslice 2 krajinu vrchovin Hercynica – patří k němu příslušné partie Podkomorských lesů v západní části území.

Dle Výkresu typů krajín podle stanovených cílových charakteristik tvořícího součást vydaných Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje (ZÚR JMK) do území zasahují následující krajinné celky (typy):

- krajinný typ 22 Brněnský – patří k němu výrazněji urbanizované partie území v jeho jihovýchodní části (celé k. ú. Nový Lískovec a většina k. ú. Bosonohy a Starý Lískovec);
- krajinný typ 25 Střelický – náleží do něho většina žebětínského katastru (s výjimkou zalesněné západní části) a západní až jižní části k. ú. Bosonohy a Starý Lískovec;
- krajinný typ 28 Bobravský – patří k němu příslušné partie Podkomorských lesů.

6.1.2. Struktura půdního fondu a způsoby jeho využití

Využití území je velice pestré a místně proměnlivé.

Dle údajů KN zaujímá cca 41,7 % celkové výměry území zemědělská půda, z toho orná půda cca 28 %, zahrady cca 7,7 %, ovocné sady cca 4,1 %, trvalé travné porosty 1,8 % a vinice méně než 0,03 % celkové výměry. Nejhojněji zastoupeným jednotlivým druhem pozemků jsou ovšem lesní pozemky zaujímající přibližně 33 % celkové výměry území.

Většina lesů patří do ucelených komplexů Podkomorských lesů, které zasahují významně do západní části území, v rámci Žebětínského katastru, a Kohoutovických lesů, k nimž patří v rámci řešeného území souvislé plochy lesů ve východní části žebětínského katastru (včetně celků Pekárny a Mladého vrchu, fyzicky oddělených silnicí v tělese tzv. Staré dálnice), v severní části bosonožského katastru a okrajově i v severní části k. ú. Nový Lískovec. Menší lesní celky v území představují zejména Bosonožský hájek (při západním okraji k. ú. Bosonohy) a les východně od Žebětína (z jižní strany ulice Kohoutovické, v kontaktu se zahrádkovou a chatovou oblastí). Z řešených katastrálních území je nejvíce lesů zastoupeno v k. ú. Žebětín (cca 650 ha, tj. 47,9 % jeho výměry) a nejméně v k. ú. Starý Lískovec (pouze necelé 2 ha, tj. 0,6 % jeho výměry).

Druhovú skladbu lesů je dosti proměnlivá – zastoupeny jsou porosty různých stupňů přirozenosti, od přirozených až po přírodu cizí. Hlavními zastoupenými dřevinami jsou duby (především zimní), buk, borovice, smrk, habr, lípy. Většina lesních porostů patří do kategorie lesů hospodářských nebo zvláštního určení (v subkategoriích příměstské a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí, lesy v uznaných oborách a samostatných bažanťácích, lesy v přírodních rezervacích a přírodních památkách), méně, avšak nikoliv zanedbatelně jsou však zastoupeny i lesy ochranné (lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích – v prudkých až skalnatých svazích v rámci Kohoutovických lesů v severovýchodní části území a nad Bosonohami).

Zemědělská půda je soustředěna především v plošších partiích území. Z hlediska celkové výměry má největší zastoupení v žebětínském katastru (cca 472 ha, tj. 34,7 % jeho výměry), zejména v jeho severní, střední a jižní části. Větší relativní podíl na celkové výměře má však zemědělská půda v bosonožském katastru (cca 399 ha, tj. 55,8 % jeho výměry) a v k. ú. Starý Lískovec (cca 152 ha, tj. 46,4 % jeho výměry). Přibližně 67 % zemědělské půdy tvoří orná půda, významně zastoupená především v k. ú. Žebětín a Bosonohy, zcela nepatrně naopak v k. ú. Nový Lískovec. Významně jsou ve všech k. ú. zastoupeny zahrady (jednak v návaznosti na objekty individuálního bydlení, jednak v zahrádkářských osadách), v k. ú. Starý Lískovec též ovocné sady (cca 102 ha, tj. 31,1 % jeho výměry). Zastoupení trvalých travních porostů je plošně největší v k. ú. Žebětín (cca 23 ha, tj. jen 1,7 % jeho výměry), relativně významné je též v k. ú. Nový Lískovec (cca 14 ha, tj. 8,3 % jeho výměry). Největší zastoupení vinic je v bosonožském katastru (i zde však jen v minimální míře), zatímco v k. ú. Starý Lískovec nejsou evidovány žádné vinice.

Vodní plochy souhrnně zaujímají dle údajů KN jen cca 0,4 % celkové výměry území, na čemž se podílejí především vodní toky (Vrbovec, Žebětínský potok, Leskavy), méně vodní nádrže (především Žebětínský rybník) a výjimečně zamokřené plochy. Vodní toky mají různorodý charakter. V urbanizovaném území a v zemědělsky využívaných partiích krajiny jsou vesměs regulované (Leskava, Žebětínský potok, některé úseky Vrbovce), případně jsou některé jejich úseky zaklenuté (dílní úseky Leskavy v zastavěném území Bosonoh a Žebětínského potoka v zástavbě Žebětína). Lesní úseky či úseky na okrajích lesních komplexů mají většinou přirozený až přírodě blízký charakter (většina příslušných úseků Vrbovce, Augšperský potok).

Na zastavěné plochy připadají téměř 4 % celkové výměry území a na ostatní plochy (zahrnující velmi různorodé způsoby využití včetně komunikací a ploch veřejné a jiné nelesní zeleně) téměř 21 % výměry.

6.1.3. Společenské funkce krajiny

Jednotlivé partie území plní v závislosti na proměnlivé struktuře využití velmi rozdílné společenské funkce.

Rezidenční funkci plní především obytná zástavba Žebětína, Bosonoh, Starého a Nového Lískovce. V případě obou Lískovců převažuje bytová zástavba panelových sídlišť, navazující na starší zástavu a ve Starém Lískovce na dochované původní vesnické jádro. V případě Žebětína a

Bosonoh na víceméně zachovaná vesnická jádra navazuje mladší zástavba rodinných a v menší míře bytových domů.

Ekonomická funkce se promítá v území v různých podobách. Výrobní a skladové areály jsou zastoupeny relativně málo – ve větší míře jsou soustředěny pouze při ulici Pražské ve východní části bosonožského katastru a na západním okraji Bosonoh. Intenzivní zemědělské hospodaření dosud významně přetrvává ve všech katastrech vyjma k. ú. Nový Lískovec. Většinou jde o velkoplošně obhospodařované bloky orné půdy, v jižní části k. ú. Starý Lískovec (jižně od železniční trati) pak o velkoplošné jabloňové a meruňkové sady. Vzhledem k rozloze lesů je velmi významným ekonomickým odvětvím v území lesní hospodářství (se specifickými formami – např. obora ve východní části žebětínského katastru), přizpůsobené ovšem intenzivnímu rekreačnímu využití lesů.

Rekreační funkce patří v území k nejvýznamnějším. Krátkodobé pobytové rekreaci slouží především četné a často i plošně rozsáhlé zahrádkové a chatové oblasti zastoupené ve všech řešených katastrech – v k. ú. Žebětín nad Žebětínským rybníkem, mezi okraji rezidenční zástavby a Podkomorskými lesy a zejména pod Mladým vrchem, v k. ú. Bosonohy severozápadně a severovýchodně od rezidenční zástavby, v k. ú. Nový Lískovec mezi rezidenční zástavbou a Kamenným vrchem a v k. ú. Starý Lískovec v relativně menší míře podél železniční trati. V případě některých oblastí dochází k živelnému mísení rekreační funkce s funkcí rezidenční. K pohybové rekreaci jsou nejvíce využívány zastoupené lesní celky. Pro sportovní aktivity slouží především areál automotodromu (Masarykova okruhu) uvnitř Podkomorských lesů v západní části území a různorodé sportovní areály v rámci zastavěných území jednotlivých místních částí.

Významnou dopravní funkci mají v území především dálnice D1 a navazující přivaděče (ulice Stará dálnice, Bítešská a Jihlavská) a komunikace, na kterých je provozována městská hromadná doprava. Železniční dopravu reprezentuje v území železniční trati do Střelic, procházející jeho jihovýchodní a jižní částí.

6.2. Příčiny narušení krajiny

V rámci řešeného území lze specifikovat řadu negativních vlivů lidské činnosti na krajinu a její ekologickou stabilitu.

Z pohledu dlouhodobých vlivů na krajinu je problematický zejména dynamický proces rozšiřování zastavěných území a ním související dopravní stavby, kdy dochází k nevratným nebo jen obtížně kompenzovatelným zásahům do reliéfu, půdy a vodního režimu území a kdy se zároveň zužuje prostor pro výskyt přirozené bioty území.

V lesních komplexech se místy negativně projevuje nevhodná dřevinná skladba (zejm. jehličnaté kultury, akátové porosty), díky níž jsou sníženy přirozené funkce lesů (ekologická, půdoochranná, vodohospodářská). Jehličnaté kultury jsou navíc náchylnější k důsledkům škodlivých vlivů bořivých větrů, imisí a hmyzích škůdců.

Výraznější negativní vlivy zemědělského využití souvisí ponejvíce s velkoplošným obhospodařováním bloků orné půdy – patří k nim především rozvoj půdní eroze a nadměrná eutrofizace (obohacení živinami) půdního a vodního prostředí.

Průchod vodních toků zastavěnými územími (Žebětínského potoka a jeho bezejmenného pravostranného přítoku přes Žebětín a Leskavy přes Bosonohy a Starý Lískovec) je spojen s výrazným snížením jejich biologických funkcí vlivem znečištění, regulací koryt a místy i jejich zaklenutí a přítomnosti ekologicky málo významné a vhodné doprovodné vegetace.

Další negativní vlivy na krajinu jsou spojeny s existencí zahrádkových a chatových oblastí. Místy příliš koncentrovaná rekreační zástavba výrazně ovlivňuje obraz krajiny (krajinný ráz). Za negativní vlivy na krajinu lze rovněž považovat ukládání organických rostlinných zbytků a jiných odpadů v přilehlých partiích krajiny (např. na okrajích lesních celků)

6.3. Stupně ekologické stability

Míra aktuální ekologické stability krajinných segmentů je hodnocena pomocí následující šestistupňové klasifikace:

0. stupeň – území ekologicky zcela nestabilní, s absencí trvalé biotické složky:

V řešeném území všechny zastavěné a zpevněné plochy.

1. stupeň – území s velmi nízkou ekologickou stabilitou:

V řešeném území zejména orná půda.

2. stupeň – území s nízkou ekologickou stabilitou:

V řešeném území zejména málo kvalitní (eutrofizovaná) ladní bylinná a dřevinná společenstva, regulované úseky vodních toků bez kvalitní doprovodné vegetace, běžná doprovodná vegetace komunikací, zahrady, plochy veřejné zeleně.

3. stupeň – území se střední ekologickou stabilitou:

V řešeném území zejména lesy s ekologicky nevhodnou dřevinnou skladbou, dále např. regulované úseky vodních toků s vyvíjejícími se doprovodnými porosty dřevin, vodní plochy se sníženou kvalitou vody a břehových porostů dřevin a přírodě blízká ladní a mokřadní společenstva.

4. stupeň – území s vysokou ekologickou stabilitou:

V řešeném území především vzrostlé lesy s přírodě blízkou dřevinnou skladbou, případně výjimečně cenné ladní ekosystémy (např. v rámci přírodní rezervace Kamenný vrch).

5. stupeň – území s nejvyšší ekologickou stabilitou:

Obecně přírodní a přirozená společenstva – v řešeném území sem lze řadit ekologicky nejcenější partie lesních porostů (především plochy přírodní rezervace Bosonožský hájek a přírodní památky Pekárna).

6.4. Kostra ekologické stability

Prvky kostry ekologické stability (ekologicky významné segmenty krajiny – EVSK) tvoří mozaiku v současné době ekologicky relativně nejstabilnějších lokalit trvalé vegetace v krajině, bez ohledu na vzájemné vztahy a vazby. Mají zásadní význam pro ÚSES, neboť obvykle vytvářejí základní stavební kameny jeho tvorby.

Součástí kostry ekologické stability řešeného území jsou v první řadě plochy zvláště chráněných území, evropsky významných lokalit a registrovaných významných krajinných prvků (viz dále).

Dalším zdrojem pro vymezení ekologicky cenných lokalit v území je mapování biotopů, původně prováděné v letech 2001 – 2005 pro účely vytváření soustavy Natura 2000 a aktualizované v následujících letech (2008, 2009, 2010, 2014). Nejcenějšími zastoupenými biotopy jsou lesní biotopy, významné jsou však i některé další typy biotopů (především lučních).

Bohatá mozaika lesních biotopů se nachází ve většině zastoupených lesních komplexů a celků – zastoupeny jsou především biotopy L3.1 Hercynské dubohabřiny (převládající v příslušných partiích Podkomorských lesů, v Bosonožském hájku, v lesním celku nad Žebětínským rybníkem a v lesních celcích pod Mladým vrchem východně od Žebětína, hojně též v Kohoutovických lesích, méně v plochách přírodní památky Pekárna, přírodní rezervace Kamenný vrch a lesoparku v Novém Lískovci), L3.3 Karpatské dubohabřiny (dominantní v rámci přírodní památky Pekárna), L6.4 Středoevropské baziřilní teplomilné doubravy (hojně v rámci Kohoutovických lesů nad Bosonohami, nepatrně v plochách přírodní památky Pekárna a přírodní rezervace Kamenný vrch), L6.5 Acidofilní teplomilné doubravy (hojně v rámci Kohoutovických lesů nad Bosonohami, doplňkově v lesním celku nad Žebětínským rybníkem, v ploše přírodní památky Pekárna a v lesoparku v Novém Lískovci) a L7.1 Suché acidofilní doubravy (zastoupené v příslušných partiích Podkomorských lesů, v Kohoutovických lesích, v Bosonožském hájku,

v ploše přírodní památky Pekárna), ostrůvkovitě více či méně doplněné biotopy L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy (podél některých úseků Vrbovce, podél levého přítoku Augšperského potoka pod automotodromem, podél potoka v oboře Holedná), L4 Suťové lesy (v severních svazích v ploše přírodní památky Pekárna), L5.1 Květnaté bučiny (v Podkomorských a Kohoutovických lesích), L5.4 Acidofilní bučiny (v Kohoutovických lesích).

Ze zastoupených lučních biotopů patří k významnějším biotopy T1.5 Vlhké pcháčové louky (v plochách přírodních památek Augšperský potok, Žebětínský rybník), T3.3 Úzkolisté suché trávníky a T3.4 Širokolisté suché trávníky (oboje v ploše přírodní rezervace Kamenný vrch), T4.2 Mezofilní bylinné lemy (luční enkláva v Bosonožském hájku, roztroušeně v lemech Kohoutovických lesů a lesního celku v přírodní památce Pekárna),

Mapovány jsou vzácněji také křovinné biotopy K2.1 Vrbové křoviny hlinitých a písčitých náplavů (podél Vrbovce nad Vrboveckým Mlýnem), K3 Vysoké mezofilní a xerofilní křoviny (liniové porosty některých mezí a při okrajích Kohoutovických lesů, četné menší plochy a linie v rámci přírodní rezervace Kamenný vrch) a K4 Nízké xerofilní křoviny (vzácně při okraji Kohoutovických lesů), skalní biotopy S1.2 Štěrbínová vegetace silikátových skal a drolin (ostrůvkovitě v Kohoutovických lesích), mokřadní biotopy M1.1 Rákosiny eutrofních stojatých vod (rákosiny v ploše přírodní památky Žebětínský rybník, rákosina v Žebětíně, rákosina u Vrboveckého Mlýna, ostrůvky rákosin v Kohoutovických lesích) a M1.7 Vegetace vysokých ostřic (v ploše přírodní památky Žebětínský rybník), a vodní biotopy V1 Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod (Žebětínský rybník, rybníčky v Kohoutovických lesích).

7. Limity využití území

7.1. Ochrana přírody a krajiny

7.1.1. Zvláště chráněná území

V řešeném území se nachází pět maloplošných zvláště chráněných území (ZCHÚ):

- přírodní rezervace Bosonožský hájek – přírodě blízká až přirozená lesní společenstva dubohabřin s druhově bohatým bylinným podrostem a s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů mezi Bosonohami a Žebětínem; mimořádně významná mykologická lokalita; k. ú. Bosonohy; výměra cca 46,6 ha;
- přírodní rezervace Kamenný vrch – teplomilná stepní a ladní společenstva s mimořádně hojným výskytem koniklece velkokvětého ze západní strany Nového Lískovce a severní strany sídliště Kamenný Vrch; k. ú. Nový Lískovec a Kohoutovice (vně řešeného území); celková výměra cca 15,0 ha;
- přírodní památka Augšperský potok – úzká niva s přirozeným korytem jedné ze dvou hlavních zdrojnic Augšperského potoka s enklávou vlhkomilných až mokřadních lučních společenstev s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů uvnitř jižní části komplexu Podkomorských lesů; k. ú. Žebětín; výměra cca 1,85 ha;
- přírodní památka Pekárna – přírodě blízká až přirozená lesní společenstva dubohabřin s druhově bohatým bylinným podrostem a s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů z jižní strany bystrckého sídliště; k. ú. Žebětín; výměra cca 59,6 ha;
- přírodní památka Žebětínský rybník – rybník a navazující mokřadní společenstva a nivní loučky v údolí potoka Vrbovce severně od Žebětína, významný biotop obojživelníků a vodních a mokřadních ptáků; k. ú. Žebětín; výměra cca 4,4 ha.

Přírodní rezervace (PR) Kamenný vrch a přírodní památka (PP) Pekárna mají ochranná pásma stanovená zřizovacím předpisem, v případě PR Kamenný vrch vymezené parcelně a v případě PP Pekárna vymezené obecně v konstantní šíři 50 m. Ostatní PR a PP mají ochranná pásma stanovená zákonem a vymezená obecně v šíři 50 m.

7.1.2. Natura 2000

Do řešeného území nezasahuje žádná ptačí oblast.

V území se nacházejí tři evropsky významné lokality (EVL) zařazené do národního seznamu:

- EVL CZ0623807 Hobrtenky, zahrnující část komplexu Kohoutovických lesů v rámci obory Holedná v k. ú. Žebětín (s mírnými přesahy do k. ú. Jundrov a Kohoutovice), o celkové výměře cca 131 ha; předmětem ochrany je živočišný druh roháč obecný;
- EVL CZ00624094 Bosonožský hájek, s totožným vymezením jako v případě výše popsané stejnojmenné přírodní rezervace; předmětné ochrany jsou dubohabřiny asociace Galio-Carpinetum a rostlinný druh střevíčník pantoflíček;
- EVL CZ0624067 Kamenný vrch, s nepatrně odlišným vymezením oproti příslušné části výše popsané stejnojmenné přírodní rezervace, s výměrou cca 13,8 ha; předmětem ochrany je rostlinný druh koniklec velkokvětý.

7.1.3. Památné stromy

V řešeném území jsou vyhlášeny dva samostatně stojící památné stromy a jedna skupina památných stromů:

- dub letní – Dub troják, v komplexu Kohoutovických lesů západně od Kohoutovic, u vycházkové cesty, v k. ú. Žebětín;
- vrba bílá – Kiliánova vrba, na soukromém travnatém pozemku ve východní části zastavěného území Bosonoh (jižně od Pražské ulice);
- skupina 28 lip velkolistých a 6 lip malolistých (srdčitých) na Bosonožském náměstí.

Památné stromy mají ochranná pásma stanovená buď konkrétně ve zřizovacím předpisu (Kiliánova vrba), nebo obecně zákonem.

7.1.4. Významné krajinné prvky

V řešeném území jsou ze zákonem č. 114/1992 Sb. taxativně vyjmenovaných významných krajinných prvků (VKP) zastoupeny lesy, vodní toky, rybníky a údolní nivy. Možnost přesné identifikace těchto obecně vyjmenovaných VKP je ztížena absencí jednoznačného legislativního výkladu pojmů les, vodní tok, rybník, údolní niva.

Kromě taxativně vyjmenovaných VKP se v území nachází deset VKP registrovaných dle § 6 zákona. č 114/1992 Sb.:

- VKP Sedla – travnatá suchá mez s keřovým lemem při okraji zahrádkové lokality Achtelky, biotop řady druhů bezobratlých a drobných obratlovců; k. ú. Bosonohy;
- VKP Tribuna – jižně orientovaná stráň s mozaikou suchých acidofilních trávníků a dřevinné vegetace mezi silnicemi z Kohoutovic k Myslivně (ulice Nad Pisárkami) a ke Kamennému Vrchu (ulice Chironova), biotop řady teplomilných druhů rostlin, hmyzu a ptáků; k. ú. Bosonohy;
- VKP Líchy – východně orientovaný svah s opuštěnými maloplošnými sady zarůstajícími křovinami a s lesním lemem mezi okrajem komplexu Kohoutovických lesů a zahrádkovou lokalitou Achtelky; významný biotop teplomilných druhů rostlin, ptáků, plazů a hmyzu; k. ú. Bosonohy;
- VKP Pod lesem – luční a keřová společenstva vklíněná do okrajové části komplexu Kohoutovických lesů, významný biotop teplomilných druhů rostlin, bezobratlých a drobných obratlovců; k. ú. Bosonohy;
- VKP Bosonožský lom – geologicky významná lokalita – opuštěný lom v dioritové zóně brněnského masivu (diority, hornblendity se sloupci amfibolu, metagabra a serpentinitu) při okraji komplexu Kohoutovických lesů nad zástavou severovýchodní části Bosonoh; k. ú. Bosonohy;

- VKP Zahrádky – křovinná a bylinná ladní společenstva na mírně výslunném svahovém hřebítku, biotop některých vzácnějších teplomilných druhů rostlin, hmyzu a ptáků; k. ú. Bosonohy;
- VKP V Háčkách – světlá teplomilná doubrava a dubohabřina s výskytem vzácnějších dřevin a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů na jihozápadně orientovaných svazích s četnými erozními rýhami v okrajové části komplexu Kohoutovických lesů; k. ú. Bosonohy;
- VKP U kříže – starý extenzivní meruňkový sad a lesní remízky ve výslunných svazích v jižním sousedství velkoplošných sadů, významný biotop ptactva a některých vzácnějších druhů rostlin; k. ú. Starý Lískovec;
- VKP Zahrádky – staré opuštěné zahrádky se zplanělými ovocnými stromy na úpatí násypu tělesa dálnice D1, hnízdiště ptactva a útočiště hmyzu; k.ú. Starý Lískovec; existence lokality je ohrožena plánovaným rozšířením tělesa dálnice;
- VKP Žebětínský lom – geologicky významná lokalita – opuštěný lom s horninami metabazitové zóny brněnského masivu (především diority a ultrabaziky) v komplexu Kohoutovických lesů, při silnici mezi Kohoutovicemi a Žebětínem; k. ú. Žebětín.

7.1.5. Ochrana krajinného rázu

Do žebětínského katastru zasahuje severně od Žebětína a od silnice z Žebětína na Ostrovačice několika výběžky území přírodního parku Podkomorské lesy, zřízeného k ochraně krajinného rázu území s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami.

Ve zbývajících partiích území je krajinný ráz chráněn pouze obecně ve smyslu § 12 zákona č. 114/1992 Sb.

7.2. Územně analytické podklady

Územně analytické podklady statutárního města Brna ve znění poslední aktualizace z roku 2016 (aktualizované UAP) obsahují mj. Výkres limitů využití území – omezení vyplývající z právních předpisů, ve kterém jsou limity využití území rozčleněny do tematických skupin – Ochrana území využitelných přírodních zdrojů, Ochrana přírody a krajiny, Ochrana památek a kulturních hodnot, Ochrana území před záplavami, Ochrana hlavních tras inženýrských sítí, Ostatní ochrana území, Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu.

Ze skupiny Ochrana území využitelných přírodních zdrojů nejsou v řešeném území zastoupeny žádné limity.

Ze skupiny Ochrana přírody a krajiny jsou v řešeném území ve výkrese zobrazeny:

- maloplošná zvláště chráněná území – viz výše (kapitola 7.1.1),
- ochranná pásma maloplošných zvláště chráněných území – viz výše (kapitola 7.1.1),
- registrované významné krajinné prvky – viz výše (kapitola 7.1.4),
- evropsky významné lokality – NATURA 2000 – viz výše (kapitola 7.1.2),
- přírodní park – viz výše (kapitola 7.1.5);
- památné stromy – viz výše (kapitola 7.1.3);
- plochy nejvýznamnější zeleně dle vyhlášky města Brna – řada ploch převážně parkově upravené zeleně v zastavěných územích nebo při jejich okraji;
- ZPF I. a II. třídy ochrany – velká část zemědělské půdy v území.

Ze skupiny Ochrana památek a kulturních hodnot jsou v řešeném území ve výkrese zobrazeny:

- ochranné pásmo městské památkové rezervace Brno – zasahuje do východní části k. ú. Nový Lískovec a severovýchodní části k. ú. Starý Lískovec – vymezeno ulicemi Rybnická, Bítešská a Jihlavská;

- objekty zapsané v ústředním seznamu kulturních památek – kostel sv. Bartoloměje na Křivánkově náměstí v Žebětíně, vila č. p. 156/19 na ulici Raisově v Novém Lískovci, soubor šesti domů dělnické kolonie na ulici Kluchově v Novém Lískovci;
- archeologická lokalita – hradisko Bosonohy na zalesněném kopci Hradisko severozápadně od Bosonoh, v k. ú. Bosonohy.

Ze skupiny Ochrana území před záplavami jsou v řešeném území ve výkrese zobrazeny:

- stanovená záplavová území – záplavová území Q₁₀₀ v údolí Leskavy;
- stanovená aktivní zóna záplavového území – části stanovených záplavových území v údolní nivě Leskavy.

Ze skupiny Ochrana hlavních tras inženýrských sítí jsou v řešeném území ve výkrese zobrazena:

- bezpečnostní pásma plynovodů VTL – při východním okraji žebětínského katastru (v kohoutovických lesích u Kohoutovic, ze severní, východní a jižní strany Bosonoh, mezi Starým a Novým Lískovcem a z jižní strany dálnice u Starého Lískovce);
- ochranná pásma plynovodů VTL – ve stejných lokalitách jako bezpečnostní pásma plynovodů;
- ochranná pásma elektrických vedení VVN a VN – celkově dosti hojně, v různých částech území (vyjma k. ú. Nový Lískovec);
- ochranná pásma silnic a dálnic – ochranná pásma dálnice D1 a dalších významnějších silnic mimo zastavěná území;
- ochranná pásma železnice – kolem železniční trati v jihovýchodní a jižní části území;
- ochranná pásma letišť – různá ochranná pásma civilního letiště Brno-Tuřany zasahující celé řešené území.

Ze skupiny Ostatní ochrana území jsou v řešeném území ve výkrese zobrazena:

- zájmová území pro bezpečnost státu – ochrana elektronické komunikační sítě – ochranné pásmo procházející přibližně v západovýchodním směru žebětínským katastrem.

Ze skupiny Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu je v řešeném území ve výkrese zobrazeno:

- zrušené vymezení ploch a trasy rychlostní komunikace R43 se všemi jejími objekty a stavbami.

Pro řešení Plánu ÚSES jsou kromě limitů ze skupiny Ochrana území z hlediska hodnot přírody, krajiny a zeleně podstatná především ochranná pásma inženýrských sítí výrazně ovlivňující možnosti výsadby a také záplavová území a jejich aktivní zóny s obecně významným vlivem na připustnost využití území.

8. Analýza podkladů

8.1. Typy podkladů územního systému ekologické stability

Do analýzy byly zahrnuty všechny aktuálně směrodatné podklady zabývající se vymezením ÚSES v řešeném území.

Ve vyhlášce ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb. se hovoří pouze o dvou typech dokumentací ÚSES – o plánech sloužících k vymezení ÚSES (§ 2) a o projektech sloužících k vytváření ÚSES (§ 4). Skutečnost je ovšem daleko složitější, neboť dokumentací a podkladů obsahujících ÚSES vzniká celá řada typů. V zásadě lze všechny typy dokumentací a jiných podkladů obsahujících ÚSES členit na:

- samostatné dokumentace a podklady ÚSES;

- jiné dokumentace a podklady obsahující ÚSES.

Samostatné dokumentace ÚSES jsou takové dokumentace, kde je ÚSES jediným hlavním předmětem řešení, což vyplývá obvykle i z názvu příslušných dokumentací. Pro řešené území byly pořizovatelem poskytnuty podstatné části zpracovaných dokumentací realizačních projektů dílčích skladebných částí ÚSES. Kromě toho existují i původní generely lokálního územního systému ekologické stability z roku 1993, jejichž řešení však již dnes nelze považovat za aktuálně směrodatné (byť některé dílčí informace z těchto generelů jsou stále využitelné).

Jiných dokumentací obsahujících ÚSES je vícero typů. Z nich podstatné jsou především ty dokumentace, které se na vymezení ÚSES podílejí aktivním způsobem a zpřesňují či mění vymezení ÚSES oproti podkladovým materiálům a zároveň zvyšují závaznost jeho vymezení. Zásadními typy takovýchto dokumentací jsou především územně plánovací dokumentace (ÚPD) a dokumentace komplexních pozemkových úprav (KoPÚ).

8.2. Přehled základních analyzovaných podkladů

Hlavními analyzovanými podklady jsou:

- Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje (Urbanistické středisko Brno, s.r.o. + Atelier T-plan, s.r.o., Praha, 2016);
- Územní plán města Brna v platné podobě ke dni 23. 4. 2018 – digitální data;
- Komplexní pozemková úprava v k. ú. Bosonohy (AGERIS s.r.o., 2004, Brno);
- Komplexní pozemková úprava v k. ú. Žebětín (PLANEX BRNO, spol. s r.o., 2007, Brno).

8.3. Řešení ÚSES v podkladových dokumentacích

8.3.1. Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje

Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje vydané v roce 2016 (dále jen "ZÚR JMK") obsahují aktuálně směrodatné koncepční řešení nadregionální a regionální úrovně ÚSES. V ZÚR JMK jsou vymezeny plochy pro nadregionální a regionální biocentra a koridory pro nadregionální a regionální biokoridory. Výkres ploch a koridorů v rámci ZÚR JMK zpracovaný v měřítku 1 : 100 000 tedy neobsahuje přímo vymezení nadregionálních a regionálních biocenter a biokoridorů, nýbrž rámců pro jejich přesná vymezení. Tyto rámce jsou závazné pro územně plánovací dokumentaci (ÚPD) obcí, jež by pak měla obsahovat buď odpovídající konkrétní vymezení biocenter a biokoridorů nadmístní (nadregionální a regionální) úrovně ÚSES, nebo alespoň zpřesnění rámců obsažených v ZÚR JMK.

Nadregionální úroveň ÚSES je dle ZÚR JMK v území zastoupená dílčí částí plochy koridoru pro jeden nadregionální biokoridor (NRBK). Tímto biokoridorem je NRBK K 139MB, který v Podkomorských lesích severně od Žebětína (v k. ú. Bystrc) navazuje na jižní okraj nadregionálního biocentra NRBC 30 Podkomorské lesy, odkud směřuje nejprve k jihozápadu až jihu a poté přes západní část řešeného území (k. ú. Žebětín) k jihu až jihovýchodu. Šířka koridoru pro umístění NRBK K 139MB je v ZÚR JMK v celé délce konstantní – 400 m.

Regionální úroveň ÚSES je dle ZÚR JMK v území zastoupená dílčími částmi ploch pro dvě regionální biocentra (RBC) a koridorů pro čtyři regionální biokoridory (RBK).

Příslušnými regionálními biocentry jsou:

- RBC 215 Bosonožský hájek – plocha pro jeho vymezení se nachází na jihozápadním pomezí řešeného území, převážně v k. ú. Bosonohy, s přesahy do k. ú. Žebětín a mimo řešené území do k. ú. Popůvky u Brna;
- RBC 230 Holedná – plocha pro jeho vymezení okrajově zasahuje do severní části řešeného území v prostoru Kohoutovických lesů v k. ú. Žebětín.

Příslušnými regionálními biokoridory jsou:

- RBK RK 1472 – propojuje RBC 215 Bosonožský hájek a RBC 230 Holedná a koridor pro jeho vymezení prochází napříč řešeným územím mezi Žebětínem a Bosonohami, přičemž zasahuje do obou katastrů (k. ú. Žebětín a k. ú. Bosonohy);
- RBK RK 1474 – propojuje RBC 215 Bosonožský hájek a NRBK K 139MB a poměrně krátký koridor pro jeho vymezení prochází jižním pomezím severozápadní části řešeného území, jihovýchodně až jižně od Žebětína, v rámci řešeného území v k. ú. Žebětín (s přesahy mimo řešené území do k. ú. Popůvky u Brna);
- RBK RK 1484 – v prostoru Kohoutovických lesů severozápadně od Bosonoh navazuje na RBK RK 1472 a koridor pro jeho vymezení směřuje přes jižní část Kohoutovických lesů mezi Bosonohami a Kohoutovicemi celkově k východu (v rámci řešeného území přes severní část k. ú. Bosonohy, s mírným přesahem do jihovýchodní části k. ú. Žebětín), do RBC 214 Pisárky nacházející se již mimo řešené území;
- RBK RK JM016 – propojuje v zásadě vně řešeného území RBC 214 Pisárky a RBC 230 Holedná, přičemž koridor pro jeho vymezení zasahuje zcela nepatrně do severovýchodní části řešeného území (do východní části k. ú. Žebětín v rámci Kohoutovických lesů a obory Holedná).

Všechny uvedené koridory pro regionální biokoridory mají v ZÚR JMK v celé délce konstantní šířku 400 m.

8.3.2. Územní plán města Brna

Územní plán města Brna (dále jen "ÚPmB") je platný již od roku 1994. Rozsáhlá aktualizace ÚPmB, která vstoupila v platnost v roce 2014 a která zahrnovala i zásadní změny koncepce a vymezení ÚSES, byla následně zrušena, takže se řešení ÚSES vrátilo k podobě před vznikem této aktualizace (podoba z roku 1994 s jen dílčími následnými změnami).

Stávající platné řešení ÚSES v ÚPmB je poněkud zneprůhledněno vlivem několika faktorů, mezi nimiž k nejdůležitějším patří:

- chybějící rozlišení hierarchických úrovní ÚSES – nejsou vzájemně rozlišeny nadregionální, regionální a místní úroveň ÚSES, takže u jednotlivých skladebných částí není zcela jednoznačně patrné, ke které úrovni patří;
- chybějící vymezení skladebných částí ÚSES v plochách ZCHÚ, registrovaných a navržených VKP – v případě ploch ZCHÚ a VKP tak není zcela jednoznačně zřejmé, zda jsou nebo nejsou součástí řešení ÚSES (bráno do důsledků je fakticky řešení ÚSES v prostorech ZCHÚ a VKP přerušeno);
- chybějící individuální identifikátory (označení) jednotlivých skladebných částí ÚSES – absence identifikátorů ztěžuje orientaci v řešení ÚSES;
- nespojitost grafického vymezení ÚSES – jednotlivé skladebné části ÚSES na sebe často přímo nenavazují (vesměs jde o přerušování dopravními stavbami), což vyvolává pochybnosti o příslušnosti mezilehlých prostorů do ÚSES.

I přes uvedené negativní faktory však lze koncepci řešení ÚSES v ÚPmB v rámci řešeného území do určité míry interpretovat.

Větev ÚSES procházející oblastí Podkomorských lesů západně až jižně od Žebětína od severozápadu k jihovýchodu a dále po hranici řešeného území do Bosonožského hájku a tvořenou v řešeném území soustavou tří biocenter a čtyř biokoridorů lze považovat za ekvivalent příslušných částí nadregionálního biokoridoru K 139MB a navazujícího regionálního biokoridoru RK 1474 ve smyslu ZÚR JMK (v severozápadní části ovšem s vymezením vně rámcového koridoru dle ZÚR JMK). Na jihovýchodním konci je tato větev zaústěna do vymezené plochy přírodní rezervace Bosonožský hájek.

Další větev ÚSES navazující na vymezenou plochu přírodní rezervace Bosonožský hájek směřuje k východu do oblasti Kohoutovických lesů, kde se spojuje s jinou větví procházející Kohoutovickými lesy. Tyto větve se soustavami různě velkých biocenter (v jednom případě místo biocentra vymezen navrhovaný významný krajinný prvek) a navazujících různě širokých biokoridorů lze považovat za ekvivalenty regionálních biokoridorů RK 1472 a RK 1484 ve smyslu

ZÚR JMK (v krátkém úseku severozápadně od Bosonoh s vymezením vně rámcového koridoru dle ZÚR JMK).

Zbývající části řešení ÚSES v ÚPMB tvořené různě vymezenými biocentra a biokoridory, případně i některými plochami ZCHÚ a VKP lze považovat za řešení místní úrovně ÚSES. K větším místního ÚSES patří:

- větev vedená severní části žebětínského katastru ve vazbě na tok Vrbovce s jedním biocentrem u Vrboveckého Mlýna a s vymezením plochy přírodní památky Žebětínský rybník namísto dalšího biocentra;
- větev vedená ve vazbě na Žebětínský potok a jeho bezejmenný pravostranný přítok přes zastavěné území Žebětína, s napojením jednak na větev na Vrbovci a jednak na výše popsanou větev ÚSES odpovídající nadregionálnímu biokoridoru K 139MB a regionálnímu biokoridoru RK 1474;
- větev tvořená jediným krátkým biokoridorem navazujícím z východní strany tzv. německé dálnice (Staré dálnice) ve východní části k. ú. Žebětín na vymezenou plochu navrhovaného významného krajinného prvku (zahrnutou do větve ÚSES v prostoru regionálního biokoridoru RK 1472); biokoridor zjevně směřuje k vymezené ploše přírodní památky Pekárna, od které je však fyzicky oddělený tělesem silnice ve stopě tzv. německé dálnice;
- větev tvořená biokoridorem navazujícím na jedno z biocenter v Kohoutovických lesích (zahrnuté do větve ÚSES v prostoru regionálního biokoridoru RK 1472) a směřujícím východní částí k. ú. Žebětín k východu, mimo řešené území (severně od Kohoutovic k Jundrovu);
- větev navazující v Kohoutovických lesích v severovýchodní části bosonožského katastru na biokoridor zahrnutý do větve ÚSES v prostoru regionálního biokoridoru RK 1484 a směřující celkově k jihu, přes východní část zastavěného Bosonoh do údolí Leskavy pod Bosonohami a dále ve vazbě na tok Leskavy k jihovýchodu, mimo řešené území a mimo území města Brna (do k. ú. Ostopovice);
- větev vedená ve vazbě na tok Leskavy jihovýchodní částí řešeného území, přes zastavěné území Starého Lískovce;
- větev navazující v jihovýchodní části řešeného území na větev na Leskavě a směřující podél bezejmenného pravostranného přítoku Leskavy, podél železniční trati a přes velkoplošné sady v jižní části k. ú. Starý Lískovec celkově k jihu až jihovýchodu, do lokálního biocentra v prostoru registrovaného VKP U kříže, nacházejícího se na okraji řešeného území a území města Brna;

Za součást řešení místní úrovně ÚSES lze pokládat i vymezení plochy přírodní rezervace Kamenný vrch v k. ú. Nový Lískovec, do kterého je od severu zaústěný jeden biokoridor (nacházející se ovšem celý mimo řešené území).

8.3.3. Pozemkové úpravy

Dokumentace komplexních pozemkových úprav (KoPÚ), příp. jednoduchých pozemkových úprav (JPÚ) řešících společná zařízení jsou v současnosti nejběžnějším nástrojem pro jednoznačné vymezení skladebných částí ÚSES mimo zastavěná a rozvojová území sídel a rozsáhlejší lesní celky.

V řešeném území jsou dokumentace pozemkových úprav zpracovány pro části k. ú. Bosonohy a Žebětín, a to v obou případech formou komplexních pozemkových úprav. V k. ú. Bosonohy, kde byly komplexní pozemkové úpravy dokončené v roce 2004, jejich řešené území sestávalo ze tří dílčích ploch nacházejících se ze severní až západní strany zastavěného území a dále k severozápadu (k Bosonožskému hájku a hranici s k. ú. Žebětín v zemědělsky využívaných partiích krajiny). Naproti tomu v k. ú. Žebětín, kde byly komplexní pozemkové úpravy dokončené v roce 2007, tvořily řešené území prakticky všechny příslušné partie zemědělsky velkoplošně obhospodařované krajiny, rozdělené do řady dílčích ploch nacházejících se severně, východně a jižně od zastavěného území Žebětína a navzájem oddělených silnicemi, zastavěným územím a oblastí Žebětínského rybníka.

Výsledkem řešení pozemkových úprav je z pohledu ÚSES jednoznačné pozemkové vymezení řady skladebných částí regionální a místní úrovně ÚSES – tj. biocenter, biokoridorů i interakčních prvků. Pozemková vymezení biocenter a biokoridorů se následně ve značné míře promítla prostřednictvím změn do ÚPmB.

9. Řešení plánu ÚSES

9.1. Základní zásady koncepce

Základem koncepce řešení Plánu ÚSES je uplatnění následujících základních principů vymezení ÚSES obsažených v nové Metodice vymezení územního systému ekologické stability (dále jen "Metodika ÚSES"):

- principu biogeografické reprezentativnosti;
- principu funkčních vazeb ekosystémů;
- principu přiměřených prostorových nároků;
- principu zohlednění aktuálního stavu krajiny;
- principu zohlednění jiných limitů a zájmů v krajině;
- principu posloupnosti a vzájemné návaznosti hierarchických úrovní ÚSES;
- principu přiměřené konzervativnosti.

Princip biogeografické reprezentativnosti vychází z biogeografického a geobiocenologického členění krajiny a jeho uplatnění slouží obecně k vytvoření základního rámce pro vymezení soustavy reprezentativních biocenter všech hierarchických úrovní ÚSES. V daném případě má uplatnění tohoto principu jen omezenou možnost, a to jednak proto, že Plán ÚSES respektuje závaznou koncepci nadregionální a regionální úrovně ÚSES stanovenou v ZÚR JMK, a jednak proto, že je řešené území poměrně malé a veškeré zastoupené typy biochor a k nim vztahované skupiny typů geobiocénů se ve srovnatelné a často i větší míře vyskytují i vně řešeného území (viz výše). Z toho vyplývá, že přímo v rámci řešeného území není z pohledu principu biogeografické reprezentativnosti nezbytně nutné vymezit žádné reprezentativní lokální biocentrum (nevymezení reprezentativních biocenter je vždy z pohledu tohoto principu odůvodnitelné).

Princip funkčních vazeb ekosystémů vychází rovněž z biogeografického a geobiocenologického členění krajiny a jeho uplatnění slouží obecně ke stanovení základních reprezentativních tras větví ÚSES všech hierarchických úrovní a zároveň s tím i k dílčímu zpřesnění (redukci, konkretizaci) základních rámců pro vymezení reprezentativních biocenter. Konkrétní uplatnění tohoto principu v řešeném území slouží především k vytvoření modálních tras biokoridorů a celých větví ÚSES (tj. tras vyhýbajících se co nejvíce přirozeným migračním bariérám).

Princip přiměřených prostorových nároků slouží obecně ke stanovení přiměřených hodnot velikostních parametrů biocenter a biokoridorů a celkové hustoty sítě ÚSES. Limitující hodnoty pro jednotlivé zastoupené typy biocenter a biokoridorů jsou popsány dále. Přiměřenost hustoty sítě ÚSES souvisí s pestrostí zastoupení potenciálních přírodních ekosystémů a přítomností významných migračních tras. Za přiměřeně hustou je považována taková síť ÚSES, která zachovává proporcionalitu vůči ostatním zájmům využití území.

Princip zohlednění aktuálního stavu krajiny vychází z nezbytnosti znalosti aktuálních způsobů využití krajiny, s přednostním zaměřením na identifikaci v ní se nacházejících ekologicky cenných biotopů, příp. i populací a druhů a umělých (antropogenních) bariér. Jeho uplatnění slouží zejména k výběru vhodných konkrétních segmentů krajiny pro začlenění do skladebných částí ÚSES (přednostní situování skladebných částí ÚSES do stávajících ekologicky cenných partií území nebo ladem ležících ploch, s využitím mapových podkladů, ortofotosnímků a vlastního terénního průzkumu, minimalizace zásahů do stávajících urbanizovaných území atd.). Uplatnění tohoto principu je zároveň hlavním důvodem pro zrušení těch původních tras

biokoridorů a větví ÚSES, které jsou ve vztahu k aktuálnímu stavu krajiny sporné a u kterých přitom nejde o jediné možnosti reprezentativních řešení v daných biogeografických podmínkách.

Princip zohlednění jiných limitů a zájmů v krajině vychází z existence aktuálně známých limitů využití území a různých zájmů souvisejících s lidskou činností v krajině. Jeho uplatnění slouží k identifikaci nevhodných či problémových míst v krajině pro začlenění do skladebných částí ÚSES (v daném případě zejména aktuálně platných limitů využití území a rozvojových ploch a koridorů dle ÚPmB a aktualizovaných ÚAP a také vlastnických vztahů k pozemkům).

Princip posloupnosti a vzájemné návaznosti hierarchických úrovní ÚSES vychází ze síťové struktury ÚSES a z jeho definice jako vzájemně propojeného souboru přírodně blízkých ekosystémů. Jeho uplatnění slouží k zachování logiky vymezování a prostorových návazností ÚSES. Respektování tohoto principu zajišťuje, aby vymezení skladebných částí hierarchicky nižších úrovní ÚSES územně i funkčně navazovalo na vymezení skladebných částí hierarchicky vyšších úrovní ÚSES.

Uplatnění principu přiměřené konzervativnosti slouží především k minimalizaci zásahů do stávajících vyhovujících koncepčních řešení a k nim patřících vymezených skladebných částí ÚSES. V dané souvislosti je důležité provedení zevrubné analýzy řešení ÚSES v relevantních podkladech a prověření územních návazností přes hranice řešeného území (zejména s řešeními ÚSES v platné či aktuálně rozpracované ÚPD sousedních obcí).

9.2. Nadregionální ÚSES

9.2.1. Celková koncepce

Řešení nadregionální úrovně ÚSES vychází v první řadě z řešení ÚSES v ZÚR JMK.

V Plánu ÚSES je nadregionální úroveň ÚSES v řešeném území zastoupená dílčím úsekem nadregionálního biokoridoru (NRBK) K 139MB, procházejícím jeho severozápadní částí (Podkomorskými lesy ze severozápadní až jižní strany Žebětína).

9.2.2. Popis vymezení nadregionálního biokoridoru

Vymezení nadregionálního biokoridoru K 139MB a jeho dílčích skladebných částí vychází z rámce pro jeho vymezení, obsaženého v podobě koridoru pro biokoridor v ZÚR JMK, a je primárně vázáno na aktuální stav lesních porostů na odpovídajících stanovištích (přednostně mimo podmáčené polohy) a na vnitřní členění lesa. Nadregionální biokoridor K139MB v rámci řešeného území sestává celkem ze dvou dílčích úseků (K 139MB / NRBK 5 a K 139MB / NRBK 6), tří celých vložených lokálních biocenter (K 139MB / LBC 4 U automotodromu, K 139MB / LBC 5 Nad Žebětínem a K 139MB / LBC 6 Bešůvka) a dílčí části dalšího vloženého lokálního biocentra (K 139MB / LBC 3 Šátské). Zajištěna je přímá územní návaznost řešení na vymezení dalších částí NRBK v sousedních k. ú. Bystřec (dle Plánu ÚSES pro katastrální území Kníničky, Bystřec, Komín z roku 2017) a Popůvky u Brna (dle návrhu územního plánu Popůvky z roku 2016).

Vymezení dílčích skladebných částí NRBK K 139MB v Plánu ÚSES se v různé míře překrývá či protíná s plochami ÚSES (biocenter a biokoridorů) ve stávajícím ÚPmB. S ohledem na výše zmíněnou obtížnou interpretovatelnost řešení ÚSES v ÚPmB (není jasné, k jaké hierarchické úrovni ÚSES jeho řešení patří) a výrazné rozdíly ve vymezení jednotlivých ploch mezi Plánem ÚSES a ÚPmB však lze obecně konstatovat, že ve vztahu ke stávajícímu řešení ÚPmB je řešení Plánu ÚSES v daném prostoru nové. V případě vloženého biocentra K 139MB / LBC 5 Nad Žebětínem je významně využito jeho dřívějšího vymezení obsaženého ve zrušené aktualizaci ÚPmB.

S ohledem na převažující přirozenou až přírodně blízkou druhovou skladbu lesních porostů na rozsáhlých souvislých plochách v prostorech, kterými je NRBK veden (viz mj. výsledky mapování biotopů AOPK), vymezení většiny jeho dílčích skladebných částí více či méně výrazně překračuje stanovené limitující minimální hodnoty (tj. funkčně nezbytnou šířku dílčích úseků

biokoridorů a funkčně nezbytnou výměru vložených biocenter). V případě všech vložených biocenter tak dochází k přesahu vně koridoru vymezeného pro umístění NRBK v ZÚR JMK, což znění ZÚR JMK připouští.

Metodika ÚSES předpokládá kromě vymezení vlastních nadregionálních biokoridorů též vymezení podpurných pásem NRBK, ve kterých by měla být odpovídajícím způsobem zahuštěna síť místní a případně i regionální úrovně ÚSES. Podpurná pásma NRBK by měla být vymezována v rámci zpracování plánů nadmístního ÚSES, zabývajících se koncepcí řešení nadregionální a regionální úrovně v rámci rozsáhlejších území (např. celých krajů). Jelikož takový plán nadmístního ÚSES (ve smyslu Metodiky ÚSES) není pro řešené území zpracován, nejsou podpurná pásma NRBK v řešeném území dosud vymezena. Lze pouze předpokládat, že v případě NRBK K 139MB by vymezení příslušné části podpurného pásma mohlo odpovídat stávajícímu rozsahu souvislého komplexu Podkomorských lesů (s eventuálním vyjmutím areálu automotodromu).

9.3. Regionální ÚSES

9.3.1. Celková koncepce

Řešení regionální úrovně ÚSES vychází stejně jako v případě úrovně nadregionální v první řadě z řešení ÚSES v ZÚR JMK.

V Plánu ÚSES je regionální úroveň ÚSES v území zastoupená jedním regionálním biocentrem (RBC) a dílčími částmi tří regionálních biokoridorů (RBK). Příslušným RBC a příslušnými RBK jsou:

- regionální biocentrum 215 Bosonožský hájek – situované v prostoru stejnojmenné přírodní rezervace v lesním celku Zadní boří při západním okraji střední části řešeného území, mezi Bosonohami a Žebětínem (převážně v k. ú. Bosonohy, s přesahem do k. ú. Žebětín);
- regionální biokoridor RK 1472 – propojuje napříč řešeným územím, prostorem mezi Žebětínem a Bosonohami (z větší části v k. ú. Žebětín a z menší části v k. ú. Bosonohy) regionální biocentra RBC 215 Bosonožský hájek a RBC 230 Holedná;
- regionální biokoridor RK 1474 – propojuje podél jižního okraje severozápadní části řešeného území (v k. ú. Žebětín) nadregionální biokoridor K 139MB a regionální biocentrum RBC 215 Bosonožský hájek;
- regionální biokoridor RK 1484 – v návaznosti na regionální biokoridor RK 1472 prochází jižní částí komplexu Kohoutovických lesů severozápadně až severně od Bosonoh (k. ú. Bosonohy), s předpokládaným pokračováním vně řešeného území (v k. ú. Kohoutovice).

9.3.2. Popis vymezení regionálních biocenter

Vymezení RBC 215 Bosonožský hájek vychází z vymezení stejnojmenné přírodní rezervace (které bylo rovněž základem pro vymezení plochy pro biocentrum v ZÚR JMK).

Biocentrum se nachází s největší pravděpodobností celé v řešeném území, přestože řešení ZÚR JMK připouští jeho přesah na území obcí Popůvky a Troubsko. Řešení ÚSES v návrzích nových územních plánů Popůvek (z roku 2016) a Troubska (z roku 2017) ovšem s přesahem biocentra na území těchto obcí nepočítají.

Vnější hranice biocentra jsou v rámci řešeného území oproti vymezení přírodní rezervace upraveny (zpřesněny) ve vazbě na aktuální stav využití území (dílní rozšíření a výjimečně i redukce dle skutečného rozsahu lesního celku a jeho dřevinných a ladních lemů).

RBC 215 Bosonožský hájek v daném vymezení může potenciálně plnit funkci reprezentativního lesního regionálního biocentra buď pro typ biochory 2BP nebo pro typ biochory 2BE (nikoliv však pro oba typy biochor současně).

V platné podobě ÚPmB je zakreslena pouze přírodní rezervace, nikoli biocentrum.

Oproti předpokladu ZÚR JMK není v řešeném území vymezena žádná část regionálního biocentra RBC 230 Holedná. To odpovídá jak platnému řešení ÚPmB, tak i řešení ÚSES ve zrušené aktualizaci ÚPmB, nepředpokládajícím přesah biocentra do k. ú. Žebětín. Vymezené RBC 230 Holedná tak pouze k řešenému území částečně přiléhá z vnější strany.

9.3.3. Popis vymezení regionálních biokoridorů

Vymezení regionálních biokoridorů RK 1472, RK 1474 a RK 1484 a jejich dílčích skladebných částí vychází z rámce pro jejich vymezení, obsaženého v podobě koridorů pro biokoridory v ZÚR JMK.

Regionální biokoridor RK 1472 v rámci řešeného území sestává celkem z pěti dílčích úseků (RK 1472 / RBK 1, RK 1472 / RBK 2, RK 1472 / RBK 3, RK 1472 / RBK 4 a RK 1472 / RBK 5) a čtyř vložených lokálních biocenter (RK 1472 / LBC 1 V Háčkách, RK 1472 / LBC 2 Pod Farinkou, RK 1472 / LBC 3 Oborní I a RK 1472 / LBC 4 Oborní II).

Vymezení dílčích skladebných částí RBK RK 1472 v maximální možné míře využívá stávající lesní porosty v rámci komplexu Kohoutovických lesů (dílní úseky RK 1472 / RBK 2, RK 1472 / RBK 3, RK 1472 / RBK 4 a RK 1472 / RBK 5 a všechna vložená biocentra), pouze dílní úsek RK 1472 / RBK 1 navazující na RBC 215 Bosonožský hájek je vymezený v blocích orné půdy v severozápadní části k. ú. Bosonohy. Výměra vložených lokálních biocenter s ohledem na převažující přirozenou až přírodě blízkou druhovou skladbu lesních porostů více či méně výrazně překračuje stanovenou limitující minimální hodnotu (tj. funkčně nezbytnou výměru lesních lokálních biocenter), přičemž tři biocentra v souladu se zněním ZÚR JMK místy přesahují vně koridoru vymezeného pro RBK RK 1472 v ZÚR JMK.

Trasování RBK RK 1472 a vymezení jeho dílčích skladebných částí je do určité míry v souladu i s platným vymezením ÚSES v ÚPmB, více však vychází z vymezení ÚSES ve zrušené aktualizaci ÚPmB, které je oproti platnému ÚPmB podstatně více ve shodě s řešením ZÚR JMK a které navíc i reálněji odráží aktuální situaci v území. V případě dílního úseku RK 1472 / RBK 1 tvoří základ jeho vymezení v Plánu ÚSES dílní parcelní vymezení, jež vzniklo jako výsledek KoPÚ Bosonohy. Jelikož však biokoridor v parcelním vymezení dle KoPÚ nemá dostatečnou šířku (není zajištěna funkčnost biokoridoru), vymezení biokoridoru v Plánu ÚSES je oproti němu rozšířené.

Dané řešení předpokládá napojení RBK RK 1472 na RBC 230 Holedná na hranici řešeného území (na pomezí k. ú. Žebětín a Jundrov). To by znamenalo, že se regionální biokoridor RK 1472 nachází celý v řešeném území.

Regionální biokoridor RK 1474 v rámci řešeného území sestává ze tří dílčích úseků (RK 1474 / RBK 1, RK 1474 / RBK 2 a RK 1474 / RBK 3) a dvou vložených lokálních biocenter (RK 1474 / LBC 1 Nad Kominicí a RK 1474 / LBC 2 Borovníky). Krom toho je fakticky součástí RBK RK 1474 i výše zmíněné vložené biocentrum K 139MB / LBC 6 Bešůvka, ve kterém se RBK RK 1474 napojuje na NRBK K 139MB.

Vymezení dílčích skladebných částí RBK RK 1474 zčásti využívá stávající lesní porosty v okrajových partiích komplexu Podkomorských lesů a zčásti ploch parcelně vymezeného a realizovaného biokoridoru na původní zemědělské půdě (dílní úsek RK 1474 / RBK 3). Vložené biocentrum RK 1474 / LBC 2 Borovníky v souladu se zněním ZÚR JMK mírně přesahuje vně koridoru vymezeného pro RBK RK 1474 v ZÚR JMK.

Vymezení vloženého biocentra RK 1474 / LBC 2 Borovníky a dílního úseku RK 1474 / RBK 3 je do značné míry v souladu i s platným vymezením ÚSES v ÚPmB. V případě dílního úseku RK 1474 / RBK 3 parcelní vymezení s následnou realizací po dokončení KoPÚ Žebětín nezajišťuje v celé délce jeho funkčně dostatečnou šířku, vymezení biokoridoru v Plánu ÚSES je tak proti němu poněkud širší (více méně v souladu s vymezením v ÚPmB).

Regionální biokoridor RK 1474 dle vymezení v Plánu ÚSES se nachází s největší pravděpodobností v řešeném území celý, přestože řešení ZÚR JMK připouští jeho přesah na území obce Popůvky. Řešení ÚSES v návrhu nového územního plánu Popůvek (z roku 2016) ovšem s přesahem biokoridoru na území této obce nepočítá.

Regionální biokoridor RK 1484 v rámci řešeného území sestává ze tří dílčích úseků (RK 1484 / RBK 1, RK 1484 / RBK 2 a RK 1484 / RBK 3) a dvou vložených lokálních biocenter (RK 1484 / LBC 1 Pod Kohoutovickou babou a RK 1484 / LBC 2 Pod Pavlovskou). Krom toho je fakticky součástí RBK RK 1484 i výše zmíněné vložené biocentrum RK 1472 / LBC 1 V Háčkách, ve kterém se RBK RK 1484 napojuje na RBK RK 1742.

Příslušné dílčí skladebné části RBK RK 1484 jsou kompletně vymezeny v jižní části komplexu Kohoutovických lesů a zároveň zcela uvnitř koridoru vymezeného pro RBK RK 1474 v ZÚR JMK. Výměra obou vložených lokálních biocenter s ohledem na převažující přirozenou až přírodě blízkou druhovou skladbu lesních porostů v dané části lesního komplexu poněkud překračuje stanovenou limitující minimální hodnotu (tj. funkčně nezbytnou výměru lesních lokálních biocenter),

Trasování RBK RK 1484 a vymezení jeho dílčích skladebných částí je do určité míry v souladu i s platným vymezením ÚSES v ÚPmB, více však vychází z vymezení ÚSES ve zrušené aktualizaci ÚPmB, a to především s ohledem na potřebu dodržení maximální přípustné délky dílčích úseků biokoridoru. Vymezení vloženého biocentra RK 1484 / LBC 2 Pod Pavlovskou je dokonce ze zrušené aktualizace ÚPmB převzato bez úprav.

Přímé pokračování biokoridoru RK 1484 vně řešeného území (v k. ú. Kohoutovice) je zajištěno platným řešením obsaženým v ÚPmB.

Oproti předpokladu ZÚR JMK není v řešeném území vymezena žádná část regionálního biokoridoru RK JM016. To odpovídá řešení ÚSES ve zrušené aktualizaci ÚPmB z roku 2014, kde byly dílčí části biokoridoru vymezeny v sousedních k. ú. Jundrov a Kohoutovice.

9.4. Místní ÚSES

9.4.1. Celková koncepce

Řešení místní úrovně ÚSES vychází z aktuálně platného řešení ÚPmB. Oproti němu ovšem obsahuje řadu koncepčních změn a dílčích úprav, které se zčásti objevily již ve zrušené aktualizaci ÚPmB z roku 2014. K zásadním skutečnostem ovlivňujícím změny v koncepci řešení místní úrovně ÚSES oproti ÚPmB patří především nutnost zohlednění řešení obsažených v platné nebo aktuálně rozpracované územně plánovací dokumentaci sousedních obcí a také funkčně problematická řešení některých částí původního ÚSES ve vztahu ke stanovištním podmínkám, aktuálnímu využití území a některým dlouhodobým záměrům (např. rozvoji zástavby v oblasti Bosonoh).

Z původního řešení ÚPmB jsou v koncepční rovině zachována následující řešení:

- větev místního ÚSES vedená ve vazbě na tok potoka Vrbovce – polohově zachovány biokoridory LBK ZE02 a LBK ZE03, biocentrum LBC ZE02 U Vrboveckého Mlýna (se značným rozšířením) a v zásadě i biocentrum LBC ZE03 Na Žebětínském (v ÚPmB ovšem namísto LBC vymezena pouze menší plocha ZCHÚ – PP Žebětínský rybník);
- větev místního ÚSES vedená ve vazbě na tok Žebětínského potoka a jeho pravostranného přítoku zástavbou Žebětína – polohově zachovány dílčí části původního biokoridoru (nyní dva samostatné biokoridory - LBK ZE04 a LBK ZE05);
- vymezení LBC ZE01 Pekárna (v ÚPmB ovšem namísto LBC vymezena pouze plocha ZCHÚ – stejnojmenné přírodní památky) + funkčně navazující biokoridor (územně oddělený tělesem tzv. německé dálnice) v okrajových partiích Kohoutovických lesů (byť ten v posunuté poloze dle zrušené aktualizace ÚPmB);
- lokální biokoridor LBK ZE09 směřující v návaznosti na RBK RK 1472 Kohoutovickými lesy severně od Kohoutovic k východu;
- větev místního ÚSES vedená ve vazbě na tok potoka Leskavy – polohově zachovány biokoridory LBK BO01 a LBK SL01 a biocentra LBC BO01 Bosonožské a LBC SL03 Bohunické nivky;

- lokální biocentrum LBC SL02 U lískoveckého kříže situované v jižní části k. ú. Starý Lískovec.

V místě některých původních biokoridorů dle ÚPmB jsou nově vymezena lokální biocentra. Konkrétně jde o:

- rozšířené vymezení LBC ZE01 Pekárna přes dno údolí Vrbovce do jeho levobřežních svahů na úkor biokoridoru původně vedeného dnem údolí ve vazbě na vodní tok;
- LBC ZE04 Žebětínská rákosina situované uvnitř zastavěného území Žebětína na úkor biokoridoru původně vedeného daným prostorem ve vazbě na Žebětínský potok a jeho bezejmenný pravostranný přítok - důvody pro vymezení biocentra jsou především přítomnost stávajících mokřadních lad v daném prostoru a délka původního biokoridoru pohybující se na hranici funkční přípustnosti;
- LBC SL01 Ostopovický polder situované ve dně údolí Leskavy z jižní strany dálnice D1 u Starého Lískovce na úkor biokoridoru původně vedeného daným prostorem ve vazbě na vodní tok – důvody pro vymezení biocentra jsou především potřeba doplnění návaznosti na řešení ÚSES v platném územní plánu obce Ostopovice, v němž je vymezena část biocentra z opačné strany katastrální (a městské) hranice, a též zajištění funkčně přípustné délky biokoridorů na toku Leskavy.

Zcela zrušeny jsou následující části původního řešení ÚSES v ÚPmB:

- biokoridor procházející v návaznosti na biokoridor odpovídající regionálnímu biokoridoru RK 1484 jižní částí Kohoutovických lesů ze západní strany zahrádkové oblasti Achtelky k jihu a následně přes zástavbu severovýchodní části Bosonoh a kolem východního okraje Bosonoh do biocentra nyní (v Plánu ÚSES) označeného jako LBC BO01 Bosonožské – k hlavním důvodům zrušení biokoridoru patří jeho nízký biogeografický význam (nedodržení principu funkčních vazeb ekosystémů – propojení zcela rozdílných stanovišť) a územní konflikty se stávající zástavbou Bosonoh i jejím dalším plánovaným rozvojem;
- biokoridor vedený v návaznosti na biokoridor na toku Leskavy z údolí Leskavy (nyní v Plánu ÚSES označený jako LBK SL01) podél silnice ze Starého Lískovce do Ostopovic a následně souběžně s železniční tratí z její jižní strany a přes velkoplošné sady do jižní části k. ú. Starý Lískovec do biocentra nově v Plánu ÚSES označeného jako LBC SL02 U lískoveckého kříže – hlavním důvodem zrušení biokoridoru je jeho nízký biogeografický význam (nedodržení principu funkčních vazeb ekosystémů – propojení zcela rozdílných stanovišť).

V případě nevymezení biocentra v prostoru přírodní rezervace Kamenný vrch sice nejde přímo o zrušení původního řešení ÚSES (ani v ÚPmB zde není vymezeno biocentrum), lze ho ale chápat jako zásah do koncepce ÚSES, neboť na plochu rezervace navazuje v ÚPmB ze severní strany (z k. ú. Pisárky) vymezený biokoridor. Plocha PR Kamenný vrch má ale v rámci širšího prostoru zcela unikátní charakter, bez možnosti funkčního propojení s jinými charakterem obdobnými lokalitami a z tohoto důvodu je její zapojení do systému jako biocentra bezpředmětné.

Koncepčně nové části řešení oproti platné podobě ÚPmB tvoří:

- lokální biokoridor LBK ZE01 propojující ze severní strany údolí Vrbovce severně od Žebětína LBC ZE01 Pekárna a nadregionální biokoridor K 139MB v prostoru vloženého biocentra K 139MB / LBC 2 Horákův žleb (vymezeného v Plánu ÚSES 2017 a zevně přiléhajícího ke hranici řešeného území) – vymezení biokoridoru je koncepčně převzato ze zrušené aktualizace ÚPmB z roku 2014 a jeho smyslem je doplnění dosud chybějícího funkčního článku příslušné mezofilní větve místního ÚSES mezi Podkomorskými a Kohoutovickými lesy;
- lokální biocentrum LBC ZE05 Mladovršské a navazující lokální biokoridory LBK ZE06 a LBK ZE07 v lesních celcích a mezilehlých partiích zemědělské krajiny východně až jihovýchodně od Žebětína (v zásadě souběžně s tělesem tzv. německé dálnice z její severozápadní strany) – vymezení biocentra a obou biokoridorů je koncepčně převzato ze zrušené aktualizace ÚPmB z roku 2014 (byť u LBK ZE07 v odlišné stopě), s cílem posílení ekologické stability příměstské krajiny s dosud přetrvávajícím velkoplošným zemědělským hospodařením a zapojení ekologicky hodnotného lesního celku pod Mladým vrchem (uměle odděleného od Kohoutovických lesů komunikací ve stopě tzv. německé dálnice) do systému;
- lokální biocentrum LBC ZE06 Ke Kývalce a navazující lokální biokoridory LBK ZE10 a LBK ZE11 v jižní části Podkomorských lesů v západní části řešeného území (jihozápadně od

Žebětína) – hlavním důvodem je potřeba doplnění dosud chybějící územní a funkční návaznosti na řešení ÚSES v platných ÚP Ostrovačice a ÚP Popůvky a návrhu nového ÚP Popůvky;

- lokální biokoridor LBK SL02 na jižní hranici k. ú. Starý Lískovec, na pomezí s k. ú. Moravany u Brna – fakticky jde pouze o nepatrný přesah biokoridoru vymezeného v ÚP Moravany jako LBK 6 do řešeného území.

Plán ÚSES řešeného území obsahuje v konečné podobě vymezení celkem 10 lokálních biocenter (nepočítaje v to biocentra vložená do nadregionálních a regionálních biokoridorů) a 14 lokálních biokoridorů (nebo jejich dílčích část) tvořících součásti celkem 9 větví místního ÚSES. Žádné z vymezených biocenter ani žádný z vymezených biokoridorů nezasahují do k. ú. Nový Lískovec.

9.4.2. Popis jednotlivých větví místního ÚSES

Větev "Pekárenská"

Jde o mezofilní lesní větev místního ÚSES propojující severně až východně od Žebětína komplexy Podkomorských lesů a Kohoutovických lesů. Větev se kromě koncových biocenter nachází celá v řešeném území (výhradně v k. ú. Žebětín), kde sestává z lokálních biokoridorů LBK ZE01 a LBK ZE08 a lokálního biocentra LBC ZE01 Pekárna. Na západní straně větev navazuje na hranici řešeného území na biocentrum K 139MB / LBC 2 Horákův žleb (vložené za hranici řešeného území, v k. ú. Bystrc, do nadregionálního biokoridoru K 139 MB a plní funkci koncového biocentra větve). Na východní straně větev navazuje opět na hranici řešeného území na regionální biocentrum RBC 230 Holedná (zde zevně přiléhající ke hranici řešeného území a tak fakticky plní funkci druhého koncového biocentra větve). Biocentrum LBC ZE01 Pekárna přesahuje svou menší částí do sousedního k. ú. Bystrc (viz Plán ÚSES 2017). S ohledem na svou značnou rozlohu a pestré stanovištní podmínky může plnit funkci reprezentativního lesního biocentra pro STG 2 AB 3x Carpini-querceta, 2 B 3x Carpini-querceta typica a 2 B 3 Fagi-querceta typica v typu biochory 2PP a pro STG 3 B 3 Querci-fageta typica, 3 BD 3 Querci-fageta tiliae a možná i 3 BC 3 Querci-fageta aceris v typu biochory 3BE a do určité míry i pro STG 3 BC-C (4)5a Fraxini-alneta inferiora v obou zmíněných typech biochor (to ovšem spíše vně řešeného území, v k. ú. Bystrc). Pro mezofilní větev ÚSES je reprezentativní většina plochy biocentra, vyjma podmáčených partií v nivě Vrbovce.

Ve vztahu k platnému ÚPmB jde v takto charakterově ucelené podobě fakticky o novou větev, i když biokoridoru LBK ZE06 odpovídá v ÚPmB poněkud jižněji situovaný biokoridor a většina plochy biocentra LBC ZE01 Pekárna se překrývá s vymezením zvláště chráněného území v ÚPmB (patrně s funkcí biocentra). Za funkčně ucelenou lze však tuto větev považovat až po vytvoření odpovídajícího napojení na charakterově příbuznou větev ÚSES (v tomto případě NRBK K 139MB). S existencí větve v celém rozsahu dle Plánu ÚSES počítala již zrušená aktualizace ÚPmB z roku 2014 (s dílčími odchylkami v konkrétních vymezeních skladebných částí).

Větev "Vrbovec"

Průběh této větve místního ÚSES hydrofilního charakteru je vázán tokem potoka Vrbovce, jeho údolní nivou a plochu Žebětínského rybníka. Větev tak prochází severní částí severozápadní poloviny řešeného území, v k. ú. Žebětín, a sestává zde z lokálních biokoridorů LBK ZE02 a LBK ZE03 a lokálních biocenter LBC ZE01 Pekárna, LBC ZE02 U Vrboveckého Mlýna a LBC ZE03 Na Žebětínském. Funkčnost zmíněných biocenter v rámci této větve ÚSES je z pohledu zastoupených stanovišť velmi různorodá. Zatímco biocentrum LBC ZE02 U Vrboveckého Mlýna je funkční součástí této větve ÚSES celé, u obou dalších biocenter tvoří funkční součásti hydrofilní větve ÚSES jen ty jejich partie, které se nacházejí v podmáčené údolní nivě Vrbovce. V případě LBC ZE03 Na Žebětínském jde jednoznačně o partie údolní nivy nad rybníkem (bez svahových poloh s lesními i nelesními porosty dřevin) a v zásadě i o litorální pásmo a břehy rybníka. Porosty dřevin ve svazích jsou funkčně provázány spíše s bezprostředně navazujícím lokálním biocentrem K 139MB / LBC 2 Horákův žleb (vloženým v sousedním k. ú. Bystrc do NRBK K 139

MB a plnicím zároveň funkci koncového biocentra mezofilní větve místního ÚSES "Pekárenská" – viz výše). Ve vymezené ploše LBC ZE01 Pekárna v rámci řešeného území je údolní niva Vrbovce úzká a příslušné partie biocentra tak zde fakticky plní spíše funkci biokoridoru. Biocentrum LBC ZE02 U Vrboveckého Mlýna může výhledově plnit i funkci reprezentativního lesního biocentra pro STG 3 BC-C (4)5a Fraxini-alneta inferiora v typu biochory 3BE. Cílová podoba celé větve je variabilní – nejpravděpodobnější je kombinace převažujících reprezentativních lesních částí s antropogenně podmíněnými mokřadními a lučními ekosystémy.

Větev je koncepčně fakticky převzata z ÚPmB. Na rozdíl od Plánu ÚSES ovšem řešení ÚPmB nepočítá přímo s existencí biocentra LBC ZE01 Pekárna a ve vazbě na tok Vrbovce (v úseku přes jezdecký areál ovšem zatrubněný) vede podél vymezené plochy ZCHÚ (PP Pekárna) biokoridor. Biocentra LBC ZE02 U Vrboveckého Mlýna a LBC ZE03 Na Žebětínském jsou v ÚPmB vymezena v podstatně menším plošném rozsahu (v případě druhého jmenovaného je vymezena pouze plocha zvláště chráněného území). Koncepčně totožné řešení jako v Plánu ÚSES bylo obsaženo ve zrušené aktualizaci ÚPmB (s podstatně menší plochou biocentra u Vrboveckého Mlýna).

Větev "Žebětínská"

Větev navazuje východně od Žebětína v biocentru LBC ZE02 U Vrboveckého Mlýna na hydrofilní větve místního ÚSES "Vrbovec" a postupně je vedena ve vazbě na tok Žebětínského potoka do východní části zastavěného území Žebětína, dále ve vazbě bezejmenný pravostranný přítok Žebětínského potoka okrajovými partiemi zastavěného území Žebětína k jihozápadu a následně zemědělskou krajinou jižně od Žebětína k okraji Podkomorských lesů, kde se napojuje na biocentrum RK 1474 / LBC 2 Borovníky vložené do regionálního biokoridoru RK 1474. Větev se nachází celá v řešeném území a její součástí jsou kromě obou zmíněných koncových biocenter lokální biokoridory LBK ZE04 a LBK ZE05 a lokální biocentrum LBC ZE04 Žebětínská rákosina. Většina větve má charakter hydrofilní větve ÚSES s antropogenně podmíněnými cílovými ekosystémy (mokřadními, příp. lučními), v jihozápadní části biokoridoru LBK ZE05 mezi lesem a páteří polní cestou pak již charakter mezofilní s cílovými lučními až lesními ekosystémy (pro tuto část byl zpracován a realizován projekt výsadby).

Větev je koncepčně převzata z ÚPmB. Vzhledem k ne zcela jednoznačně vyhraněnému charakteru větve a problémů spojeným s průchodem větve zástavbou Žebětína bylo v pracovních verzích Plánu ÚSES zvažováno nahrazení větve nebo některých jejích částí soustavou interakčních prvků. Na základě vyjádření příslušného orgánu ochrany přírody (OŽP MMB) ze dne 15. 11. 2018 však zůstala větev v konečné podobě Plánu ÚSES koncepčně zachována v celém rozsahu.

Větev "Mladý vrch"

Jde o větev místního ÚSES mezofilního charakteru, která se nachází kompletně v řešeném území, a to převážně ve východní části k. ú. Žebětín, s mírným přesahem do severozápadní části k. ú. Bosonohy. Větev tvoří ze severozápadní strany tělesa tzv. německé dálnice reprezentativní propojení mezi větví mezofilní větví místního ÚSES "Pekárenská", na kterou se napojuje v LBC ZE01 Pekárna, a regionálním biokoridorem RK 1472, na který navazuje poblíž jeho napojení na RBC 215 Bosonožský hájek. Součástí větve jsou kromě zmíněného koncového biocentra LBC ZE01 Pekárna lokální biokoridory LBK ZE06 a LBK ZE07 a lokální biocentrum LBC ZE05 Mladovršké, které pravděpodobně může plnit funkci reprezentativního lesního biocentra pro STG 3 B 3 Querci-fageta typica v typu biochory 3BE. V cílové podobě by lesní charakter měly mít i oba biokoridory větve.

Ve vztahu k platnému ÚPmB jde o zcela novou větev, s jejíž existencí však počítala zrušená aktualizace ÚPmB z roku 2014, i když namísto biokoridoru LBK ZE07 s delším a západněji situovaným biokoridorem napojujícím se na regionální biokoridor RK 1474.

Větev "Kohoutovická"

Větev navazuje v komplexu Kohoutovických lesů ve východní části k. ú. Žebětín na regionální biokoridor RK 1472 (v prostoru vloženého biocentra RK 1472 / LBC 3 Oborní I) a

směřuje lesním komplexem severně od Kohoutovic k východu, mimo řešené území. V řešeném území ji kromě biocentra RK 1472 / LBC 3 Oborní I (koncového biocentra větve) tvoří již jen dílčí část mezofilního lesního lokálního biokoridoru LBK ZE09.

Větev je koncepčně převzata z ÚPmB a obsažena je i ve zrušené aktualizaci ÚPmB z roku 2014.

Větev "Kývalská"

Jde o mezofilní lesní větev místního ÚSES navazující v komplexu Podkomorských lesů jihozápadně od Žebětína na nadregionální biokoridor K 139MB (v prostoru vloženého biocentra K 139MB / LBC 6 Bešůvka), od kterého směřuje lesním komplexem jižně od automotodromu k západu, mimo řešené území a území města Brna (do k. ú. Ostrovačice). V řešeném území ji kromě biocentra K 139MB / LBC 6 Bešůvka (koncového biocentra větve) tvoří lokální biokoridor LBK ZE09 a příslušná část lokálního biocentra LBC ZE06 Ke Kývalce (jehož větší část je vymezena v přilehlých partiích k. ú. Ostrovačice – viz aktuálně platný ÚP Ostrovačice, kde biocentrum nemá žádné individuální označení).

Ve vztahu k platnému ÚPmB jde o zcela novou větev, s jejíž existencí nepočítala ani zrušená aktualizace ÚPmB. Zdůvodnění potřeby vymezení skladebných částí větve v řešeném území je popsáno v předchozí kapitole.

Větev "Augšperský potok"

V řešeném území je větev zastoupena jen dílčí částí lokálního biokoridoru LBK ZE11, procházejícího ve vazbě na jednu ze dvou hlavních zdrojnic Augšperského potoka po jižním okraji západní části řešeného území (pomezím k. ú. Žebětín a k. ú. Popůvky u Brna a zároveň pomezím správních území města Brna a obce Popůvky), a navazujícími partiemi lokálního biocentra LBC ZE06 Ke Kývalce. Příslušné partie mají charakter hydrofilní lesní větve ÚSES, ovšem bez přítomnosti reprezentativního lesního biocentra (biocentrum LBC ZE06 Ke Kývalce je dostatečně reprezentativní pouze pro mezofilní větve ÚSES, nikoliv pro hydrofilní).

Ve vztahu k platnému ÚPmB jde o zcela novou větev, s existencí biokoridoru na toku Augšperského potoka však počítala zrušená aktualizace ÚPmB z roku 2014. Zdůvodnění potřeby vymezení skladebných částí větve v řešeném území je popsáno v předchozí kapitole.

Větev "Leskava"

Průběh této větve místního ÚSES hydrofilního charakteru je vázán tokem potoka Leskavy a do řešeného území zasahuje v jeho jihovýchodní polovině, jednak v k. ú. Starý Lískovec (kde prochází i zastavěným územím) a jednak v k. ú. Bosonohy. V řešeném území sestává z celého lokálního biokoridoru LBK SL01, z celého lokálního biocentra LBC BO01 Bosonožské a z příslušných dílčích částí lokálního biokoridoru LBK BO01 a lokálních biocenter LBC SL01 Ostopovický poldr a LBC SL03 Bohunické nivky. Biocentrum LBC BO01 Bosonožské je koncovým biocentrem této větve ÚSES. Cílová podoba celé větve a jejích příslušných partií je variabilní – nejpravděpodobnější je kombinace různých typů přírodě blízkých antropogenně podmíněných ekosystémů (mokřadních, lučních, vodních).

Větev je koncepčně fakticky převzata z ÚPmB. Na rozdíl od Plánu ÚSES ovšem řešení ÚPmB nepočítá s existencí biocentra LBC SL01 Ostopovický poldr (které však již bylo zahrnuto ve zrušené aktualizaci ÚPmB z roku 2014).

Větev "Moravanská"

Z území obce Moravany zasahuje do nejjižnější části řešeného území, do jižní části k. ú. Starý Lískovec, kde je tvořena lokálním biocentrem LBC SL02 U lískoveckého kříže a navazující okrajovou částí lokálního biokoridoru LBK SL02. Cílová podoba příslušných partií větve je variabilní – nejpravděpodobnější je kombinace různých typů přírodě blízkých antropogenně podmíněných ekosystémů (stepních, lesostepních, lučních) a lesních ekosystémů.

Vymezení biocentra je koncepčně převzato z ÚPmB, vymezení příslušné části lokálního biokoridoru LBK SL02 je nové. Jelikož zapojení LBC SL02 U lískoveckého kříže do systému není funkčně optimální (dva biokoridory této větve procházející mordvanským katastrem se spojují ještě před zaústěním do biocentra a oba se tak napojují na biocentrum z východní straně společně a s existencí biokoridoru zaústěného v ÚPmB do biocentra od severu řešení Plánu ÚSES nepočítá – viz vysvětlení výše), lze doporučit prověření možností dalšího pokračování větve ÚSES na území ostopovického katastru (s případným zahrnutím plochy interakčního prvku IP SL05 v prostoru hraniční meze).

9.4.3. Interakční prvky

Síť biocenter a biokoridorů je nezbytným základem ekologické stability krajiny. Tato síť je dále doplněna soustavou interakčních prvků (IP).

U soustavy navržených interakčních prvků neexistuje přímá návaznost na řešení ÚPmB, neboť územní plán vymezení interakčních prvků neobsahuje.

Pro návrh interakčních prvků nejsou ve všech částech území rovnocenné podmínky. Interakční prvky jsou obecně přednostně navrhovány mimo zastavěná území sídel, rozvojové stavební plochy a souvislé lesní komplexy a celky. Důležitou ekostabilizační roli hrají především v zemědělsky využívaných partiích krajiny, případně v částech krajiny s pestrout a místně velmi proměnlivou strukturou využití (často např. s významnou rekreační funkcí).

V případě k. ú. Bosonohy bylo několik interakčních prvků vymezeno jako součást parcel některých komunikací v rámci zpracování návrhu komplexní pozemkové úpravy (zapsaných do vlastnictví města Brna). Část těchto interakčních prvků již byla realizována jako stromořadí v zatravněných pásích podél příslušné cesty.

Většina vymezených interakčních prvků územně nebo alespoň funkčně navazuje na vymezené plochy biocenter biokoridorů nebo jiných interakčních prvků. Nejčastěji jsou vázány na stávající ladní vegetaci (většinou s hojným zastoupením dřevin) – např. na mezích, v terénních sníženinách, podmáčených plochách. Řada je jich vymezena podél účelových komunikací (ať už se stávající doprovodnou vegetací nebo bez ní). Vzájemně územně či funkčně navazující interakční prvky místy vytvářejí větší či menší skupiny – severně až severozápadně, jižně až jihovýchodně a východně od Žebětína, ze severní až západní strany Bosonoh, mezi Starým Lískovcem a Ostopovicemi. Žádný interakční prvek není naopak vymezený v k. ú. Nový Lískovec.

Návrh soustavy interakčních prvků má v zásadě doporučující charakter. Jeho hlavním cílem je využití hlavních současných možností, které krajina řešeného území poskytuje, aby se v první fázi alespoň udržela a v budoucnosti postupně zvyšovala její ekologická a estetická hodnota.

Ve vztahu k územnímu plánu jsou interakční prvky obecně "podměrečnou" kategorií, tj. takovou kategorií prvků, jejichž vymezení je pod rozlišovací možnosti územního plánu (tzn. že není přípustné). Nicméně o existenci interakčních prvků či o existenci jejich návrhu by měl mít zpracovatel územně plánovací dokumentace povědomí, aby svým řešením zbytečně funkční prvky nelikvidoval a u dosud neexistujících či nedostatečně funkčních neznemožnil provedení navržených opatření.

Části některých interakčních prvků vázaných na stávající ekologicky významnou vegetaci (především v okolí Bosonoh) se územně překrývají s návrhovými stavebními plochami dle ÚPmB. Možnost zachování těchto interakčních prvků souvisí s detailním řešením lokalit určených k zastavění, případně s jejich celkovým přehodnocením (zvláště u ploch dlouhodobě blokových, ale dosud k zastavění nevyužitých).

9.5. Označení skladebných částí ÚSES

Označení skladebných částí nadregionálního a regionálního ÚSES v Plánu ÚSES má svůj základ v jejich označení v ZÚR JMK. V případě regionálního biocentra je jeho označení (kódová identifikace a název) převzato ze ZÚR JMK bez úpravy – RBC 215 Bosonožský hájek.

V případě dílčích skladebných částí nadregionálních a regionálních biokoridorů (jejich dílčích úseků a vložených lokálních biocenter) tvoří kódové označení biokoridorů obsažené v ZÚR JMK základní (první) část kódového označení v Plánu ÚSES (např. K 139MB, RK 1472), k níž je následně za lomítko přidána konkrétní identifikace dílčí skladebné části NRBK či RBK (např. NRBK 5, LBC 4), v případě vložených lokálních biocenter navíc s doplněním jejich názvu. Úplné jednoznačné identifikační označení dílčí skladebné části nadregionálního či regionálního biokoridoru má tedy v Plánu ÚSES podobu odpovídající následujícím příkladům – K 139MB / NRBK 5, RK 1472 / LBC 4 Oborní II).

Označení lokálních biocenter (nikoliv však biocenter vložených do nadregionálních a regionálních biokoridorů – viz výše) je kombinací zkratky LBC, účelově vytvořené zkratky příslušného katastru (ZE = Žebětín, BO = Bosonohy, SL = Starý Lískovec), přiděleného čísla a názvu biocentra – např. LBC ZE02 U Vrboveckého Mlýna. Označení lokálních biokoridorů je kombinací zkratky LBK, zkratky příslušného katastru a přiděleného čísla – např. LBK SL01. Číselné řady LBC a LBK jsou utvořeny pro každý katastr zvlášť, tzn. že v každém z katastrů začíná od 01 (LBC ZE01..., LBC BO01..., LBC SL01..., LBK ZE01..., LBK BO01..., LBK SL01). Všechna lokální biocentra a téměř všechny lokální biokoridory se v rámci řešeného území nacházejí pouze na území jednoho katastru. Jedinou výjimkou je biokoridor LBK ZE07, z větší části vymezený v k. ú. Žebětín (proto je zařazen do číselné řady v tomto k. ú.) a z menší v k. ú. Bosonohy. V případech biocenter a biokoridorů, které zasahují do řešeného území zjevně jen svou menší částí, lze jejich označení chápat jako prozatímní, do doby zpracování plánu ÚSES pro ta k. ú., v nichž se nachází jejich největší část (může se týkat např. LBC SL03 Bohunické nivky či LBK ZE09). V Plánu ÚSES 2017 nastala tato situace u LBC BY03 Pekárna (takto označeného po vymezení jeho dílčí části v k. ú. Bystrc), jehož větší část je vymezena v tomto Plánu ÚSES v k. ú. Žebětín. Pro celé biocentrum by tak nyní mělo platit označení LBC ZE01 Pekárna.

Označení interakčních prvků v rámci Plánu ÚSES je kombinací zkratky IP, zkratky příslušného katastru a čísla. I v případě IP je číselná řada utvořena pro každý katastr zvlášť (IP ZE01..., IP BO01..., IP SL01). Všechny interakční prvky vymezené v Plánu ÚSES se nacházejí právě v jednom katastrálním území.

9.6. Limitující hodnoty velikostních parametrů ÚSES

Jednou z podmínek zabezpečení funkčnosti základních skladebných částí ÚSES (biocenter a biokoridorů) a systému jako celku je respektování limitujících hodnot jejich velikostních parametrů. V případě biocenter je limitující hodnotou minimální potřebná výměra, v případě biokoridorů jsou limitujícími hodnotami minimální potřebná šířka a maximální přípustná délka. Interakční prvky (doplňkové skladebné části ÚSES) žádné limitující hodnoty velikostních parametrů stanoveny nemají.

Limitující hodnoty velikostních parametrů pro biocentra a biokoridory v rozlišení podle jejich biogeografického významu a podle typů požadovaných cílových ekosystémů jsou uvedeny v Metodice vymezování územního systému ekologické stability z roku 2017. Základních skladebných částí ÚSES v řešeném území se týkají následující limitující parametry:

Minimální velikost regionálních biocenter:

- lesní ekosystémy v typu biochory 2BP nebo 2BE – minimální výměra 33 ha.

Minimální velikost lokálních biocenter (v případě ideálního kruhového tvaru):

- lesní ekosystémy – minimální výměra 3 ha;
- mokřadní ekosystémy – minimální výměra 1 ha;
- luční ekosystémy – minimální výměra 3 ha.

Minimální šířka nadregionálních a regionálních biokoridorů:

- lesní ekosystémy – minimální šířka 40 m.

Minimální šířka lokálních biokoridorů:

- lesní ekosystémy – minimální šířka 15 m;
- mokřadní ekosystémy – minimální šířka 20 m;
- luční ekosystémy – minimální šířka 20 m.

Maximální délka dílčích úseků nadregionálních a regionálních biokoridorů:

- lesní ekosystémy – maximální délka 700 m;

Maximální délka lokálních biokoridorů:

- lesní ekosystémy – maximální délka 2 000 m;
- mokřadní ekosystémy – maximální délka 2 000 m;
- luční ekosystémy – maximální délka 1500 m.

Z uvedených parametrů vyplývá, že se prostorové nároky na tvorbu funkčních biocenter a biokoridorů u různých typů společenstev poněkud liší. Konkrétní vymezení skladebných částí ÚSES ovšem závisí především na vhodných přírodních podmínkách a na aktuálním stavu využití území. Výměra navržených biocenter tak často významně překračuje požadovanou minimální velikost, délka biokoridorů obvykle vzhledem k logice rozmístění biocenter a jejich propojení nedosahuje maximální přípustné délky a šířka biokoridorů je místy oproti limitujícím hodnotám větší. Na druhé straně však v některých (obecně spíše výjimečných) situacích může dojít i k případům, kdy šířka biokoridorů nemůže dosáhnout ani minimální stanovené šíře. V případě území řešeného Plánem ÚSES se tato skutečnost týká s ohledem na stávající využití území většiny úseků biokoridorů vázaných na vodní toky v zastavěném území (ve větvích "Žebětínská" a "Leskava").

9.7. Datový model

9.7.1. Tvorba tabulkové části

Jednotlivé vymezené skladebné části ÚSES jsou popsány v tabulkové části dokumentace, odpovídající stanovenému datovému modelu a zpracované zčásti v prostředí vnitřní atributové tabulky .shp vrstvy skladebných částí ÚSES (.dbf) a zčásti v databázi Microsoft Access (.accdb).

9.7.2. Struktura datového modelu

"FID" – Pole obsahující vnitřní ID ESRI shp.

"Shape" – Pole s identifikací typu geometrie skladebných částí ÚSES (= Polygon)

"TYP_PRVKU" – Pole pro identifikaci, jakého typu je příslušná skladebná část ÚSES: NRBK = nadregionální biokoridor, RBC = regionální biocentrum, RBK = regionální biokoridor, LBC = lokální biocentrum (včetně biocenter vložených do nadregionálních či regionálních biokoridorů), LBK = lokální biokoridor, IP = interakční prvek.

"HIERARCH" – Pole pro rozlišení, zda jde o skladebnou část nadregionální (N), regionální (R) či místní (L) hierarchické úrovně ÚSES. U lokálních biocenter vložených do nadregionálních či regionálních biokoridorů je udávána hierarchická úroveň příslušného biokoridoru. U interakčních prvků není hierarchická úroveň uváděna – IP bývají obecně kompletně řazeny do místní (lokální) úrovně ÚSES.

"OZN_PRVKU" ("OZNACENI") – Pole pro jednoznačnou identifikaci každé skladebné části ÚSES v rámci řešeného území (a zároveň i v rámci území města Brna) pomocí jedinečného kódového označení.

"NAZ_PRVKU" ("NAZEV") – Pole pro individuální pojmenování biocenter. U regionálního biocentra je název převzat ze ZÚR JMK. Lokálním biocentrum jsou přiřazeny názvy vycházející z jejich polohy či z pomístních jmen uvedených v mapových podkladech. Názvy biocenter tvoří doplněk jejich identifikace uvedené v poli "OZN_PRVKU" ("OZNACENI").

"FCNI_TYP" – Pole pro funkční zařazení popisované skladebné části v rámci ÚSES dané kombinací typu prvku a jeho příslušnosti k určité hierarchické úrovni ÚSES. Na rozdíl od pole "TYP_PRVKU" zde nejsou použity zkratky.

"NAZ_KU" – Pole pro uvedení názvů těch katastrálních území v rámci řešeného území, v nichž se popisovaná skladebná část ÚSES nachází.

"POLOHA" – Pole pro specifikaci polohy (lokalizace) skladebné části ÚSES v rámci řešeného území.

"STG" – Pole pro specifikaci skupin typů geobiocénů. Uváděny jsou pravděpodobně v ploše popisované skladebné části ÚSES zastoupené skupiny typů geobiocénů, a to pomocí tzv. geobiocenologické formule, zahrnující označení vegetačních stupňů, trofických a hydrických řad přiřazených k příslušným skupinám typů geobiocénů. V případě některých interakčních prvků nejsou STG podstatné a proto nejsou uváděny (např. u doprovodné vegetace komunikací).

"VYMERÁ" – Pole obsahující výměru příslušné skladebné části ÚSES v m², vztaženou k jejímu vymezení v rámci řešeného území.

"PARCELY" – Pole pro specifikaci parcel dle podkladové katastrální mapy, nad kterou je vymezena popisovaná skladebná část ÚSES. Uváděna jsou parcelní čísla dotčených pozemků a v závorce číselné označení příslušného druhu pozemku. Pokud je daná skladebná část ÚSES vymezená jen nad částí pozemku dle DKM, následuje za parcelním číslem "č.". Pokud daná skladebná část ÚSES ve vymezení v Plánu ÚSES zasahuje do více katastrálních území, je zde uvedena i příslušnost dotčených parcel k jednotlivým k. ú.

"CHARAKTER" – Pole pro popis současného stavu. Součástí popisu je především základní charakteristika způsobu využití a stavu vegetačního krytu v ploše vymezené skladebné části ÚSES vztažená k termínům provedení terénního průzkumu (srpen – listopad 2018).

"FUNKCNOST" – Pole pro rozlišení, zda jde o skladebnou část funkční, nefunkční či částečně funkční. Pro přiřazení jedné z uvedených možností je rozhodující skutečnost, nakolik je daná skladebná část ÚSES v současném stavu schopná plnit svou funkci v systému. Jako "funkční" je označena taková skladebná část, u které je současný stav zastoupených biotopů vyhovující pro její plné fungování v systému (byť některé dílčí partie skladebné části mohou být ve stavu "nefunkční"). Jako "nefunkční" je naopak označena taková skladebná část, která v celém (příp. téměř celém) rozsahu svého vymezení vyžaduje změnu způsobu využití. Ve všech ostatních případech jsou skladebné části označeny jako "částečně funkční". V případě, že je příslušnou skladebnou částí ÚSES biocentrum přesahující mimo řešené území, je údaj v položce vztažen pokud možno k celé ploše biocentra. V případě, že je příslušnou skladebnou částí ÚSES biokoridor pokračující mimo řešené území, týká se údaj v položce vesměs jen té jeho části, která je v řešeném území.

"CIL_STAV" – Pole pro uvedení základních typů cílových společenstev popisované skladebné části ÚSES.

"OPATŘENÍ" – Pole pro specifikaci rámcových základních opatření v popisované skladebné části ÚSES směřujících k dosažení cílového stavu.

"POZNAMKA" – Pole pro uvedení jiných významných skutečností týkajících se dané skladebné části ÚSES a neobsažených v ostatních polích (např. vztah k vymezení ÚSES v platném ÚPmB a v dokončených pozemkových úpravách, překryvy s plochami ZCHÚ, EVL či registrovanými VKP).

9.8. Struktura mapové části

Řešení Plánu ÚSES je zobrazeno v mapové části díla, zpracované v prostředí technologie GIS (ArcGIS 10, ArcView, verze 10.4), ve formátu ESRI shapefile.

Tiskovou podobu mapové části díla tvoří soubor map uvedený v následujícím přehledu, s rozlišením názvu mapy, použitého mapového podkladu a tiskového měřítka a obsahu mapy:

Přehledná mapa

mapový podklad: Základní mapa 1 : 10 000

tiskové měřítko: 1 : 10 000

obsah:

- návrhové plochy skladebných částí ÚSES (biocentra, biokoridory, interakční prvky)
- základní skladebné části ÚSES (biocentra, biokoridory) v navazujících územích

Návrhová mapa

mapový podklad: mapa Katastru nemovitostí + ortofoto

tiskové měřítko: 1 : 5 000

obsah:

- návrhové plochy skladebných částí ÚSES (biocentra, biokoridory, interakční prvky) s rozlišením funkčnosti

Problémová mapa

mapový podklad: mapa Katastru nemovitostí + ortofoto

tiskové měřítko: 1 : 5 000

obsah:

- návrhové plochy skladebných částí ÚSES (biocentra, biokoridory, interakční prvky)
- plochy ÚSES v platném ÚPmB
- zvýrazněné plochy významnějších změn
- vybrané limity z ÚAP (ochranná pásma elektrovodů, ochranná pásma plynovodů, aktivní zóna záplavového území)

Návrhová mapa a Problémová mapa zahrnují vždy dva listy – na jednom je zobrazena severozápadní část území (celé k. ú. Žebětín a severozápadní části k. ú. Bosonohy), na druhém jihovýchodní část území (celá k. ú. Starý Lískovec a Nový Lískovec a téměř celé k. ú. Bosonohy).

10. Problémy řešení

10.1. Změny v řešení

Řešení Plánu ÚSES vychází z řešení platného ÚPmB, ve srovnání s ním však obsahuje četné koncepční změny i dílčí úpravy. Změny a úpravy řešení jsou patrné z porovnání vymezení ploch ÚSES v Plánu ÚSES a ploch ÚSES vymezených v platném ÚPmB, obsaženého v Problémové mapě.

K nejzásadnějším změnám řešení patří:

- vymezení ploch biocenter i tam, kde jsou v překryvu s maloplošnými ZCHÚ – týká se RBC 215 Bosonožský hájek (v překryvu s PR Bosonožský hájek), LBC ZE01 Pekárna (v překryvu s PP Pekárna) a LBC ZE03 Na Žebětínském (v překryvu s PP Žebětínský rybní)
- výrazné úpravy vymezení dílčích skladebných částí nadregionálního biokoridoru K 139MB a regionálních biokoridorů RK 1472, RK1474 a RK 1484;
- vymezení příslušných částí v rámci řešeného území zcela nových větví místního ÚSES "Mladý vrch", "Kývalská" a "Augšperský potok";
- mimo biocenter, jež jsou součástí uvedených nových větví místního ÚSES nebo v překryvu se ZCHÚ, vymezení dalšího nového biocentra LBC SL01 Ostopovický poldr;
- mimo biokoridorů, jež jsou součástí uvedených nových větví místního ÚSES, vymezení dalších nových biokoridorů LBK ZE01 a LBK SL02;
- zrušení biokoridoru mezi Kohoutovickými lesy a údolím Leskavy a procházejícího zástavbou Bosonoh;
- zrušení biokoridoru mezi údolím Leskavy u Starého Lískovce a biocentrem v jižní části k. ú. Starý Lískovec (v Plánu ÚSES označeným jako LBC SL02 U lískoveckého kříže).

Podrobnější popisy hlavních změn a jejich zdůvodnění jsou uvedeny výše v rámci kapitoly 9.

V Problémové mapě jsou plochy významnějších změn graficky zvýrazněny a je sestavena tabulka těchto změn s uvedením čísla změny, jejího charakteru (nový prvek x posunutí x redukce x rozšíření x změna typu prvku x zrušení prvku), slovního popisu a odůvodnění. Ve změnách typu prvku jsou udávány výhradně změny z biocenter či biokoridorů na interakční prvek (tj. snížení ekologického významu prvku).

Mezi změny řešení není zahrnutý návrh ploch interakčních prvků mimo původní plochy ÚSES dle ÚPmB. V tomto případě jde pouze o větší podrobnost řešení Plánu ÚSES vůči ÚPmB (viz též výše).

10.2. Střety řešení

Jako střety řešení jsou chápány překryvy vymezení ÚSES s takovými způsoby a limity využití území, které v daném prostoru znemožňují, nebo výrazně omezují možnost vytvoření plně funkční skladebné části ÚSES.

K typickým "střetovým" způsobům využití území patří stavby dopravní infrastruktury. Ke střetům dochází zejm. v místech křížení staveb dopravní infrastruktury s biokoridory. Střety jsou obecně tím závažnější, čím výrazněji je jak plošně, tak i kvalitativně redukována možnost vytváření funkčních skladebných částí ÚSES.

V řešeném území lze z kategorie střetů se stavbami dopravní infrastruktury jako nejzávažnější hodnotit křížení biokoridorů s komunikací v tělese tzv. německé dálnice sloužící mj. jako dálniční přivaděč. V případě regionálního biokoridoru RK 1472 řešení Plánu ÚSES předpokládá výhledové vytvoření mimoúrovňového křížení (zejm. v případě, pokud bude v této stopě vedena dálnice D43 či jiná vícepruhová komunikace). V případě lokálního biokoridoru LBK ZE08 je střet vyřešen jeho prostorovým přerušením – pro zajištění funkčnosti biokoridoru není jeho přímé územní napojení na LBC ZE01 Pekárně nutné.

Z pohledu funkčnosti ÚSES a jeho dílčích skladebných částí lze všechny stávající střety se stavbami dopravní infrastruktury v řešeném území hodnotit jako akceptovatelné, bez nutnosti vytváření speciálních opatření. Je-li křížení v prostoru územního střetu zajištěno již nyní mimoúrovňově pomocí mostních objektů (týká se biokoridorů vedených ve vazbě na vodní toky), je biokoridor v Plánu ÚSES zakreslen souvisle přes prostor křížení (zpravidla se zúžením odpovídajícím reálné šíři průchodu). V ostatních případech jsou biokoridory v místech křížení prostorově přerušené (bez významnějších dopadů na jejich funkčnost).

Mezi limity využití území obsaženými v aktualizovaných ÚAP jsou z hlediska střetů s vymezením ÚSES zásadní především ochranná pásma elektrovodů omezující možnosti výsadeb a neumožňující existenci porostů dřevin nad výšku 3 m.

Překryvů vymezení ÚSES s ochrannými pásmy elektrovodů je v území celá řada (viz Problémová mapa). Vždy jde ovšem o překryvy, které jsou z pohledu funkčnosti ÚSES řešitelné (mají vliv omezující, nikoliv však zásadní).

Dalším relativně významnějším limitem využití ve vztahu k ÚSES jsou ochranná pásma plynovodů. Omezení ochranných pásem plynovodů nejsou daná tak jednoznačně jako v případě ochranných pásem elektrovodů, nicméně určitá omezení ve vztahu k možnostem výsadeb mohou z důvodu energetického zákona plynout.

Ochranná pásma plynovodů zasahují v řešeném území do ploch dílčí části regionálního biokoridoru RK 1484 / RBK 2, lokálního biocentra LBC BO01 Bosonožské, lokálního biokoridoru LBK BO01 a některých interakčních prvků v k. ú. Bosonohy a Starý Lískovec.

Jako zdroj možných střetů lze chápat i překryv vymezených ploch ÚSES s plochami aktivních zón záplavových území, případně s celými stanovenými záplavovými územími. Ani v tomto případě nejsou omezení využití území pro potřeby ÚSES jednoznačně z legislativy (vodní zákon) patrná, jisté formy omezení (související především se zemními pracemi a vytvářením překážek pro odtok) však nelze ani zcela jednoznačně vyloučit.

Aktivní zóna záplavového území ve dně údolí Leskavy se významně překrývá se všemi příslušnými skladebnými částmi hydrofilní větve místního ÚSES "Leskava" (tedy s biocentry LBC BO01 Bosonožské, LBC SL01 Ostopovický polder a LBC SL03 Bohunické nivky a s biokoridory LBK BO01 a LBK SL01) a s několika interakčními prvky v k. ú. Bosonohy. Záplavové území zaujímá v údolní nivě Leskavy v řešeném území i další významné plochy, většinou však již nezasahující do vymezených ploch ÚSES.

V případech střetů vymezení ÚSES se záplavovým územím a jeho aktivní zónou je zásadní nutností dohoda na charakteru prvků ÚSES s příslušným vodoprávním úřadem.

10.3. Ostatní problémy

Jiné problémy řešení ÚSES nebyly v území identifikovány.

11. Závěr

Dokumentace **Plán ÚSES pro katastrální území Žebětín, Bosonohy, Starý Lískovec, Nový Lískovec** tvoří jednotný a aktuální oborový podklad koncepčního vymezení územního systému ekologické stability (ÚSES) všech zastoupených úrovní (nadregionální, regionální i místní) v řešeném území pro příslušné orgány ochrany přírody.

Skutečnost, že je Plán ÚSES vytvořen pro celé řešené území na jednotné srovnávací bázi (formální i věcné), umožňuje sledování jednotné koncepce ochrany a realizace všech úrovní ÚSES jako spojitého funkčně prostorového systému ve všech jeho částech.

Plán ÚSES by měl sloužit orgánům ochrany přírody zejm. jako základní podklad uplatňovaný při aktualizaci stávající nebo pořizování nové územně plánovací dokumentace města Brna i Jihomoravského kraje. Uplatňováním jsou přitom myšleny nikoliv pouhé přenesení vymezení skladebných částí ÚSES z Plánu ÚSES do územně plánovací dokumentace, ale především ochrana celkové koncepce a diferencovaný přístup ke konkrétním vymezením skladebných částí ÚSES dle jejich role v systému, funkčnosti, vazby na stanoviště, stávající a cílové ekosystémy apod.

Přílohy

Vyjádření k návrhu řešení